

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

03.10.2023 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

BG ON AIR

✓ Васил Велев: Тези 36 заплати на миньорите ще се изплащат от данъците

“Без базови мощности, заместващи системи, няма да може да функционира системата. Защото когато няма слънце и вятър няма да има ел. захранване и няма да има възможност за регулиране честотата и дисбалансите. Всъщност, в пътните карти алтернативите, които се разглеждат докато се строят ядрените енергоблокове, това става бавно, а ние не сме и започнали, очевидно трябва преходен период в който частично ще работят въглищните централи, частично трябва да бъдат заместени с други базови мощности. Дали ще са алтернативно решение на база съществуващите турбини и агрегати в матриците без въглища предстои да се решава. Това, с което закъсняхме, е постигане на национално съгласие за сценариите на преходи, така че, хем да има сигурност в ел. снабдяване, да е на достъпни цени и чиста, хем да има поносим плавен преход. Второто впрочем е много по-лесно, защото България има огромен недостиг на човешки ресурси и хората, които искат да работят, ще си намерят лесно работа. Това е по малкия проблем, който обаче излиза на по - преден план”.

Това каза в предаването **"Опорни хора"** **Васил Велев, председател на АИКБ.**

На въпрос за тези 36 заплати, които ще бъдат изплащани наведнъж на служителите, които искат да напуснат мините, тези 140-150 хил. лв., откъде ще бъдат взети, Велев отговори така:

"В крайна сметка се взимат от данъците на хората и предприятията, затова нека поне да не ни пречат да изкарваме пари и да плащаме данъци”.

Гостът коментира и опасенията, че може да останем без нов бюджет за следващата година.

“Това беше очаквано, че проект за бюджет ще бъде показан след общинските избори и най - малко след 1- я кръг. Може би е правилно, защото щеше да бъде атакуван от популистки позиции, а не рационални и съответно, за да не бъде атакуван пък, щеше да е пълен с популистки решения. Така че, има повече шанс бюджетът да е добре направен в една среда, която не е изборна”.

Целия разговор гледайте във видеото [ТУК](#).

Фокус

✓ Васил Велев: Протестите дават мотиви за по-силна позиция в Брюксел, те са гравивни

Четвърти пореден ден протестите на енергетици и миньори блокират пътищата на страната. Те се надяват на преговори, които да не ги залъгват с празни обещания, а да се намери техническо решение как без ТЕЦ-те ще се осигурят 60% от базовата електроенергия и то така, че трите засегнати области Стара Загора, Кюстендил и Перник да не загубят поминъка си, а миньорите и енергетиците работата си. Засега такава конкретност липсва, тонът от правителството се втвърдява. Според министър-председателя Николай Денков няма да бъдат изтеглени териториалните планове за справедлив преход, а обезщетението от 36 заплати на всеки служител от въглищните централи, който иска да напусне работа, не е сигурно, така че и това обещание увисва във въздуха. Министърът на финансите Асен Василев видя в протеста влияние на политически кръгове, а професиите на работещите в ТЕЦ-те за затихващи функции. Като обобщение: правителството няма да отстъпи. Къде могат да намерят пресечните точки правителство и протестиращи? Наш гост е [Васил Велев](#),

председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България. Добре дошъл в Аудиокаста на "Фокус" "Това е България" г-н Велев.

Здравейте, добре заварили. Благодаря за поканата.

На сайта на ръководената от вас асоциация сте публикували позиция, с която подкрепяте исканията на протестиращите. Като работодател, как ви изглежда вероятността 120 000 работници, служители да загубят работата си?

Става дума за един преход, който трябва да бъде добре разяснен на хората и трябва да бъде всъщност договорен с тях. Ние много се забавихме с планирането и програмирането на този преход. Изпуснахме много възможности, само да дам пример: 2019 г. беше последната, когато можеше да се проведат търгове за капацитет, в резултат на което да се добие правото за държавна помощ за въглищни централи в по-продължителен период и след 2025 г. А ние такъв търг, такъв механизъм въобще не създадохме, защото в него трябваше да бъдат интегрирани т.нар. "американски централи" и договорите с тях прекратени, преобразувани. Не стигна смелост за това тогава, и ето сега имаме такива плодове. Други грешки, които бяха допуснати: съгласието за 40% намаляване на емисиите парникови газове към 2026 спрямо 2019 г. Такова ограничение, такова изискване няма в другите териториални планове, нито в полския, нито в австрийския, нито в холандския, нито във френския. Това формално бързо свиване на производството към 2026 г., защото то това означава, не е предопределено и продиктувано от нищо. Това е неправилно, грешно решение, което парламентът взе това решение да се промени, но Европейската комисия не отстъпва. Тоест, наслагването на грешки плюс лошата комуникация с хората доведе до тези протести. И сега с хората, с тях трябва да се разговаря и то на базата на повече информация, за да има някаква чуваемост с необходимото уважение. Друго, което подразни очевидно хората, е този индикативен списък с предприятия, които биха били подкрепени от Плана за преход. Как се появи този списък, много хора така и не разбраха.

Вие като работодатели, посъветвахте ли се с вас, дадохте ли си мнението? Чи членове са тези фирми?

Не са наши, те някои са и наскоро образувани, с неясни собственици. Но тук по-важно е, че списъкът беше направено някак си, не бих казал при пълна секретност, но не при достатъчно разгласяване, прозрачност и популяризиране. Ние за къде-къде по-малки суми от порядъка на 30-60 млн. създаваме голяма организация: прави се роуд-шоу из страната, презентации, рекламни клипове по радио и телевизия. Ние получаваме подробна информация като организации на работодателите, разпращаме до всички наши членове с препоръки, с точни указания за който иска да участва, какво трябва да направи, в какъв срок, в какъв вид и т.н. Това в случая не беше направено, а става дума не за 30 млн., а за 3 милиарда – 100 пъти повече. И очевидно това трябва да се поправи. Да, наистина за фирмите от този списък не е казано, че непременно ще получат публично финансиране, но пък е казано, че на тази база ще се направят след това тържните процедури. И ако те е направят с дизайн такъв, съобразен с тези ограничени заявки за проекти, то това до голяма степен предопределя и резултата от тези търгове. И затова ние настояхме за среща с премиера, с министъра на енергетиката, и такава ще има във вторник 3 октомври 2023 г. в късния следобед. На която ние да получим допълнителна информация и разяснение, която информация и разяснение да разпратим на членовете си, да има нов срок за набиране на проектни предложения, така че да има критична маса от предложения, на база на която да се направи правилен дизайн на търговете, така, че да е широко отворен входа, на честна конкуренция да получат финансиране най-добрите проекти от гледна точка на създаване на качествени работни места, по най-ефективен начин с по-малко средства, с повече и по-качествени работни места. Проекти, които спомагат за извършване на този енергиен преход. Направи се много в последните месеци, но то не е широко известно и това допълнително създава проблеми, защото разясняването, спазването на формални процедури за публични обсъждания не е достатъчно очевидно.

Г-н Велев, кабинетът показва плановете за справедлив преход. Спират 4277 мегавата, 27 000 стават безработни. На теория някак идеите може и да звучат добре, заместват се ТЕЦ-те, които замърсяват, със солари и вятърна енергия, природата е опазена, вървим в крак със Зелената сделка. Обаче се оказва, че има проблеми, с които териториалните планове се оказват за несправедлив преход, а именно: липса на точни прогнози за замяна на въглищата, няма яснота какво ще ги замести, на лице са несигурни алтернативи и разбира се, освен, че липсват прогнози за потреблението най-важното е, какво се случва с хората? Какъв би бил вашият коментар?

Има два много важни въпроса тук. Единият е с какво и в какъв график се заменят въглищните централи? Защото вие казахте вятър и слънце, не може вятърът и слънцето да замени базови мощности. И от гледна точка на балансиране на системата и от гледна точка на регулиране на честоти, ако щете, където трябва въртящи се ротори, а не енергия от слънце. Тази смяна, това закриване на базови мощности трябва да е много добре програмирано и то е под условие, и основната мощност, която се предвижда да замени въглищните централи е ядрена енергия. Само че ние още не сме

и започнали да го строим трети хилядник, няма и гаранции, че в тези срокове ще бъде построен. Тоест, от една страна имаме сигурност на електропроизводството, електроподаването, т.е. надеждност на енергията, от друга страна тук допълваме, ние казваме и достъпност, т.е. конкурентни цени, така че да не убие индустрията. Освен, че трябва да бъде чиста - не трябва да е единственият показател чистата енергия, тя трябва да е сигурна и достъпна. Това е едната страна на медала. Другата страна включва хората, тяхното преквалифициране, тяхното съответно реализиране в други сектори в променящия се комплекс или в предприятия от региона. И за това всъщност има възможности, ние имаме демографска криза, има огромен недостиг на човешки ресурси, така, че при добро управление на тези процеси този втори план на проблема е по-лесно решимия. Ние сега, пак повтарям, имаме недостиг и в индустрията, и в строителството, и той е средносрочен и дългосрочен. Сега влизаме в криза, ще имаме няколко месеца, надявам се, да не е повече от половин година обратното - недостиг на поръчки и излишък на персонал, но това ще го преодолеем. След това отново си остава демографската катастрофа и недостига на човешки ресурси. Тук какъв е проблемът, обаче, който също трябва да се артикулира, въпреки, че може да не се хареса на някои от протестиращите. Имаме пазар на труда, средната заплата е 2000 лв., в маришкия басейн обаче средната заплата е примерно 3500, не защото работят 2 пъти повече, а защото имат господстващо положение на пазара на електроенергия. И всъщност, за да не се намалят заплатите, според пазара на труда, защото, ако в едно машиностроително предприятие започне работа човек съкратен от комплекса, той няма да взема 3500, ще взема колкото е пазара на труда, колкото може да изработи, а именно средно 2000 лв. И доплащането от 2000 до 3500 лв., вместо да се плащат 36 заплати и да не се работи, по-добре 36 месеца да се прави това доплащане с по 1000 лв. или колкото трябва до пазара на труда, така че да се интегрират хората на пазара на труда плавно, а не със стъпаловидно намаляване на доходите. Всичко това може да се направи, има средства за него, трябва да се планира и програмира и трябва да се договори с хората.

И тук отново излиза въпросът: държавата ще загуби около 625 млн. лв. приходи само от предприятията в Маришкия басейн, заедно с централите от Югозападния въглищен регион България губи общо близо 671 млн. лв. приходи. Как ще бъдат компенсирани тези загуби? Нали се досещате, че идеята е това да се случи от бизнеса?

Всъщност, ако това са приходи от данъци и осигуровки, тези хора като работят на други места, тези данъци и осигуровки няма да се загубят, като се заменят тези производствени мощности с други производствени мощности в енергетиката и се произвежда същото количество енергия, съответно и тези приходи няма да се загубят. Всичко това обаче трябва да бъде добре разписано като пътна карта във времето, като действия, като условия при които се преминава към следващата стъпка. Да бъде обяснено на хората, да бъде договорено тях. Ние понеже много време изгубихме, сменяха се правителства, нямаше отговорност, имаше популизъм, и сега буквално сме в цайтнот, в който трябваше да се спазва последния, три пъти отменен краен срок 30 септември за предаване на плановете, за да не се изгубят тези средства. Имаме и слаба позиция очевидно в Европейската комисия, защото не успяваме да договорим добри условия за страната, такива, каквито имат други страни. Аз ви казвам, никъде няма такова нещо 40% съкращаване на емисиите за такъв кратък срок, което отникъде не следва. Ние имаме 2030 г. готови 55% и 2050 г. нулиране на отпечатъка. 2026 г. е някакъв, не е ясно защо, от нас поет ангажимент, който създава очевидно проблем.

Докато предишните стойности, които споменахте, Полша ги извоюва за своята енергетика.

Точно така, те направиха механизъм за капацитет, проведеха търгове и ще имат право на държавна помощ в бъдещите централи в много по-дълъг период.

И друг път от Асоциацията сте изявявали позиция, че по принцип подкрепяте алтернативната и зелената енергетика в страната. Но какви варианти реалистично се предлагат за развитието на зелената енергетика?

Има 4 сценария от които трябва 2 да се предложат на парламента и да се стигне до пътна карта, до един сценарий за този преход до 2050 г.

На кого са тези сценарии? Кой да ги предложи?

Това е Консултативен съвет, който е създаден и той работи от 2 години с променлив успех и интензивност. Не е дело на правителството само или на отделно министерство. Но в същото време ние нямаме все още обновена Стратегия за устойчиво енергийно развитие. Стратегията, която имахме изтече 2020 г. А тази Стратегия за енергийно развитие е част от комплексния план "Енергетика и климат" и трябва да бъде интегрирана и с него. Но това са все документи, с които ние много закъсняхме. Това, което беше вашият въпрос всъщност за бъдещите централи като базови мощности, се предвижда основно да бъдат заменени с ядрена енергия, с изграждане на два нови над 1000 мегавата ядрени блока, които ще трябва да влязат в експлоатация 2035-2038 г. и ще работят известно време четири, докато се издадат поетапно от експлоатация досегашните Пети и Шести блокове на АЕЦ "Козлодуй", това става около 50-те години 2048 г. и 2053 г., мисля, че им изтича експлоатационния срок. До тогава, трябва да бъде всъщност построен и пуснат и трети блок, така че България да остане, както е сега с два, да остане с три. И компенсирането на въглищните централи,

частично, като базова мощност, се прави с атомна енергия, с тези ядрен блокове и се допълва, надгражда с ВЕИ-та със слънце 20 000 мегавата – до 2050 г. ви говоря и по-малко от вятър, плюс възстановяване и изграждане на нова ПАВЕЦ като акумулатор, плюс батерии, така че да изглаждат неравномерното производство на енергия от ВЕИ-та. Това е съвсем сбито и накратко, но всичко това е направено като енергиен баланс, като мощностен баланс, подредено във времето и трябва повече информация за обществеността и всъщност много работа, за да се реализира, защото ако ние така се мотаем с атомната енергетика, АЕЦ "Белене" го строихме няколко десетилетия и още не сме започнали по същество. Ако така постъпим и със Седем и Осми блок в "Козлодуй", а междувреме е затворили въглищните централи, нищо добро не ни чака.

Могат ли да намерят решение правителство и протестиращи?

Могат да намерят решения, като част от решенията са и в Брюксел. Пак повтарям, ние там вземаме много слаба позиция. Тя може да бъде много по-силна. Ние сме оцетени като държава. Затварянето на четирите ядрени блока в "Козлодуй" от Първи до Четвърт, които бяха годни, изправни, всички институции, които се произнасят и са отговорни за безопасността, казаха, че са безопасни, въпреки това нас ни принудиха да ги затворим. Вероятно, поради корупционни практики на най-високо европейско равнище. И ние вместо сега да използваме тази жертва, безсмислена, която сме направили, защото тя е напълно безсмислена, и от гледна точка на Зеления преход, ако щете, ние тръгваме да се съгласяваме с 40% редуция в ускорени срокове. Тоест, трябва една по-силна позиция и в Брюксел. И ако тези протести дава мотиви за такава по-силна позиция, значи те играят някаква и такава градивна роля.

Много ви благодаря за това, че приехте да бъдете наш гост и за времето, което ни отделихте.

Благодаря за възможността.

Гостува ни [Васил Велев](#), председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

3e-news.net

✓ Бизнесът отива на среща с енергийния министър и премиера заради списъка с предварително одобрени фирми с ВЕИ проекти във въглищните региони

Бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие. Това заяви пред БНР Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

"Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние също потърсихме среща в МС, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход. Такава среща ще има с премиера и министъра на енергетиката още утре следобед. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията", посочи той.

По думите му не е ясно защо ЕК упорито не иска да преразгледа ангажимента за 40% редуция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г. Велев подчерта, че такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от нас. Според него това създава много сериозни проблеми за страната, която вече беше лишена, при това абсолютно неоснователно, от 4 изправни ядрени реактора.

Бюджетът и данъчните закони трябва да бъдат обсъдени в Тристранния съвет, напомни Васил Велев в интервю за предаването "Преди всички". Той очаква да има и неформално обсъждане и взимане предвид на техните становища.

"Имаме една добра данъчна система. Социална политика не се прави с данъчни закони, а се прави със събрани данъци. Данъчната система трябва да е проста и ефективна. Липсата на фундаментални промени в предлаганите текстове е голям плюс", изказа мнението си председателят на АИКБ. По думите му има някои подобрения, но и редица утежнения и административни тежести. Според него има двойственост в подхода.

Велев напомни, че намаленото ДДС за ресторантьорите беше въведено временно по време на ковид кризата, а това време вече изтича. Сега браншът се справя добре, подчерта той.

По думите му има проблем с изпълнението на бюджета. Те се дължат на спад в икономиката, отбеляза Васил Велев и посочи, че за първите 8 месеца са събрани с 3 млрд. повече, а до края на годината трябва да се съберат със 7,5 млрд. повече:

"С това темпо ще съберем с 4,5 млрд. повече, а не със 7,5 колкото е планирано. Ще имаме 3 млрд. по-малко събрани приходи. Това е важен сигнал за подготовката на проектобюджета".

✓ Васил Велев: Нужно е обществено съгласие за бъдещето на въглищните централи

Бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие. Това заяви пред БНР председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев.

Според него е **важно да има диалог, който да доведе до взимането на добри решения.** Той посочи, че от АИКБ настояват процеса за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да има много по-богат избор и честна процедура.

Велев недоумява защо ЕК упорито не желае да преразгледа ангажимента за 40% редукция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г. Той изтъкна, че **страни с повече въглища от нас не са поели такъв ангажимент.** По думите това създава много сериозни проблеми за България, която вече бе лишена от 4 изправни ядрени реактора.

Председателят на АИКБ засегна и темата за данъчната система. **Според него бюджетът и данъчните закони трябва да бъдат обсъдени в Тристранния съвет.**

Имаме една добра данъчна система. Социална политика не се прави с данъчни закони, а се прави със събрани данъци. Данъчната система трябва да е проста и ефективна. Липсата на фундаментални промени в предлаганите текстове е голям плюс, поясни Велев.

Той подчерта, че [намаленото ДДС за ресторантьорите](#) е било мярка, въведена по време на ковид кризата. Според него е крайно време то да бъде възстановено на предишното си равнище.

Велев заяви, че има проблеми с изпълнените на бюджета. По думите му това се дължи на спада в икономиката. Той подчерта, че най-вероятно ще бъдат събрани около 3 млрд. лв. по-малко приходи, от колкото е заложено в бюджета.

[Стандарт](#)

✓ Предупреждение! Васил Велев посочи капана за държавата

Топ финансист даде важно предупреждение за бюджета и данъците в държавата.

Бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие. Това заяви пред БНР Васил Велев – председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

"Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние също потърсихме среща в МС, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход.

Такава среща ще има с премиера и министъра на енергетиката още утре следобед. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията", посочи той.

Бюджетът и данъчните закони трябва да бъдат обсъдени в Тристранния съвет, напомни Васил Велев в интервю за предаването "Преди всички". Той очаква да има и неформално обсъждане и взимане предвид на техните становища.

"Имаме една добра данъчна система. Социална политика не се прави с данъчни закони, а се прави със събрани данъци. Данъчната система трябва да е проста и ефективна. Липсата на фундаментални промени в предлаганите текстове е голям плюс", изказа мнението си председателят на АИКБ. По думите му има някои подобрения, но и редица утежнения и административни тежести. Според него има двойственост в подхода.

Велев напомни, че намаленото ДДС за ресторантьорите беше въведено временно по време на COVID-19 кризата, а това време вече изтича. Сега браншът се справя добре, подчерта той.

По думите му има проблеми с изпълнението на бюджета. Те се дължат на спад в икономиката, отбеляза Васил Велев и посочи, че за първите 8 месеца са събрани с 3 млрд. повече, а до края на годината трябва да се съберат със 7,5 млрд. повече:

"С това темпо ще съберем с 4,5 млрд. повече, а не със 7,5 колкото е планирано. Ще имаме 3 млрд. по-малко събрани приходи. Това е важен сигнал за подготовката на проектобюджета".

БанкерЪ

✓ Бизнесът настоява за рестартиране на Плана за справедлив преход и допълване списъка с фирми

Бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие. Това заяви пред БНР Васил Велев – председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Според него, е важно да има диалог, с който да се стигне до добри решения. От асоциацията са поискали среща в Министерския съвет, тъй като нейни членове са изразили несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход. „Такава среща ще има с премиера и министъра на енергетиката още утре следобед“, уточни Васил Велев.

От асоциацията настояват процесът за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен. Според Велев, така ще има по-широк избор от фирми и проекти и състезателна процедура.

Председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България отбеляза, че не е ясно защо Европейската комисия упорито не иска да преразгледа ангажимента за 40 процента редуция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019-а. По думите му, такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от нас.

Според Васил Велев това създава много сериозни проблеми за страната, която вече беше лишена, при това абсолютно неоснователно, от четири изправни ядрени реактора.

Мениджър

✓ Васил Велев: Бизнесът иска разширяване на списъка с фирми по плановете за справедлив преход

Бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие. Това заяви Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) пред БНР.

"Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние също потърсихме среща в Министерски съвет, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход. Такава среща ще има с премиера и министъра на енергетиката още утре следобед. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията", посочи той.

По думите му не е ясно защо Европейската комисия упорито не иска да преразгледа ангажимента за 40% редуция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г. Велев подчерта, че такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от нас. Според него това създава много сериозни проблеми за страната, която вече беше лишена, при това абсолютно неоснователно, от 4 изправни ядрени реактора.

Бюджетът и данъчните закони трябва да бъдат обсъдени в Тристранния съвет, напомни Васил Велев. Той очаква да има и неформално обсъждане и взимане предвид на техните становища.

"Имаме една добра данъчна система. Социална политика не се прави с данъчни закони, а се прави със събрани данъци. Данъчната система трябва да е проста и ефективна. Липсата на фундаментални промени в предлаганите текстове е голям плюс", изказа мнението си председателят на АИКБ. По думите му има някои подобрения, но и редица утежнения и административни тежести. Според него има двойственост в подхода.

Велев напомни, че намаленото ДДС за ресторантьорите беше въведено временно по време на ковид кризата, а това време вече изтича. Сега браншът се справя добре, подчерта той.

По думите му има проблем с изпълнението на бюджета. Те се дължат на спад в икономиката, отбеляза Васил Велев и посочи, че за първите 8 месеца са събрани с 3 млрд. повече, а до края на годината трябва да се съберат със 7,5 млрд. повече:

"С това темпо ще съберем с 4,5 млрд. повече, а не със 7,5 колкото е планирано. Ще имаме 3 млрд. по-малко събрани приходи. Това е важен сигнал за подготовката на проектобюджета".

✓ Бизнес асоциация предлага повече компании да работят за модернизация на районите

Бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие". Това заяви пред БНР Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

"Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние също потърсихме среща в Министерски съвет, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този [индикативен списък на компаниите](#), които биха били финансирани от Плана за справедлив преход (премиерът Денков обясни, че това са компании, които биха инвестирали - бел. ред.). Такава среща ще има с премиера и министъра на енергетиката още утре следобед. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията", посочи той.

По думите му не е известно защо Европейската комисия не иска да преразгледа ангажимента за 40% редукция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г., като по думите му такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от България. Според него това създава много сериозни проблеми за страната.

[Икономически живот](#)

✓ Бизнесът поиска разширяване на индикативните списъци за въглищните райони

От Асоциацията на индустриалния капитал в България са поискали среща с премиера акад. Денков и енергийния министър (която ще се състои вероятно във вторник), съобщи председателят на АИКБ Васил Велев пред БНР.

Повод, по думите му, е изразеното безпокойство от членове на асоциацията относно индикативния списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход. Припомняме, това е погрешната версия на ГЕРБ, всъщност от Министерски съвет уточниха миналата седмица, че това са компании, които изразяват желание да инвестират във въглищните райони. Сигурно ще има и държавно съфинансиране, но тепърва ще се уточняват процедури и ще се разглеждат конкретните идеи на тези фирми.

Бизнесът настоява този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията, изтъква Велев.

Той е убеден, че бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие. „Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения“, посочва още той.

Той не знае защо Европейската комисия не иска да преразгледа ангажимента за 40% редукция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г., като според него такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от България и това създава много сериозни проблеми за страната.

[Dir.bg](#)

✓ Кабинетът показва териториалните планове, предизвикали миньорския гняв

От АИКБ искат рестарт на списъка с фирми за участие в справедливия преход, да бъде пренаписан и допълнен, заяви Васил Велев.

Правителството оповести териториалните планове за справедлив преход на областите Стара Загора, Перник и Кюстендил, заради които миньори и енергетици протестират вече четвърти ден с блокади на основни пътни артерии, като Прохода на републиката и магистралите "Тракия" и "Струма". Срещу изпълнението на плановете държавата трябва да получи 4 милиарда лева.

Плановите са публикувани на страницата на Министерство на енергетиката по региони три дни след приемането и изпращането им от правителството в Брюксел. Протестиращите отказаха да отидат на срещата, насрочена от изпълнителната власт. От пресслужбата на МС уточняват, че териториалните планове са били публикувани на сайта на енергийното ведомство още в петък, а за обществено обсъждане - още на 2 август т.г. Едно от възраженията на протестиращите енергетици е именно твърдението, че плановете не са били подложени на обществено обсъждане.

Новите ВЕИ мощности ще се увеличат с 3.5GW, в резултат на което ВЕИ мощностите ще достигнат общо 5.2 GW и системите за съхранение (батерии) могат да достигнат 1 GW. До 2030 г. наличните базови мощности в България, използващи лигнитни въглища, се очаква да възлизат на 1.6GW. ВЕИ мощностите ще бъдат доразвити като инсталираните мощности ще достигнат 7.5 GW, включително офшорна вятърна енергия и системи за съхранение на енергия с капацитет от 1.6 GW.

До 2035 г. ще бъде поддържан капацитет от 1 GW мощности, използващи лигнитни въглища, за обезпечаване на критичните нужди за осигуряване на националния електроенергиен баланс при различни климатични и геополитически сценарии. Междувременно се очаква капацитетът на ВЕИ да надхвърли 10 GW към посочената година с включени офшорни вятърни електроцентрали с капацитет от 1.5 GW, както и системи за съхранение.

От териториалните планове става ясно, че след 2035 г. не се очаква въглищните мощности да имат значима роля в енергийния микс на България след 2035 г. С нарастващата роля на производството на електрическа енергия от нискоемисионни източници, в прехода се очаква 80% намаление на емисиите на CO₂ в енергийния сектор до 2030 г., в сравнение с 1990 г., и над 90% намаление на емисиите на CO₂ в енергийния сектор от 2035 г. нататък.

[Териториалният план за Стара Загора тук>>](#)

Въгледобивните дейности, производството на енергия от въглища (включително електрическа енергия, топлинна енергия и пара), доставката на специализирано минно оборудване и спомагателните дейности в минното дело се считат за затихващи сектори. В доклада пише още, че те трябва да се трансформират в Производство на чиста енергия от възобновяеми енергийни източници и подпомагане на разработването на зелен водород; Производство, дистрибуция, поддръжка и рециклиране на устройства за съхранение на енергия; Доставчици на специализирани инсталации за производство на електроенергия, машини, оборудване, софтуер и части.

Посочва се и кои ще бъдат най-засегнатите общини от прехода към неутрална икономика - Стара Загора, Раднево и Гълъбово, като засегнати са още три области - Ямбол, Сливен и Хасково, тъй като енергийният комплекс "Марица Изток" (който включва четирите ТЕЦ-а- "Ей И Ес Марица Изток I", ТЕЦ "Марица Изток 2" ЕАД, "Контур Глобал Марица Изток 3" АД, ТЕЦ "Брикел" ЕАД и "Мини Марица-изток" ЕАД) събира пътуващи от други административни области – Ямбол, Сливен и Хасково.

За област Кюстендил най-засегнати са общините Бобов дол, Дупница и Кюстендил, а наред с община Перник другата засегната община в областта по отношение на схемата за търговия с емисии (СТЕ) е Радомир.

[Териториалният план за Перник тук>>](#)

Посочва се още, че заетите в тази индустрия работници ще бъдат обучавани и преквалифицирани в областта на чистата енергия и енергийната ефективност, вкл. свързано с фотоволтаични панели, електрическо оборудване и части за фотоволтаични панели, кабели, инвертори, метални рамки за фотоволтаични системи, хидролизатори за водород, допълнително оборудване за водороден газ, геотермално оборудване - тръби, вентили, автоматика и др., оборудване.

[Териториалният план за Кюстендил тук>>](#)

За Стара Загора са посочени две конкретни години - 2030 г. (намаляване на емисиите от въглищни ТЕЦ) и 2038 г. (най-късната планирана дата за приключване на поетапното извеждане от експлоатация). През 2030 планът за този регион предвижда да бъдат разкрити 12 хил. алтернативни работни места, а до 2038, когато се планира окончателното извеждане от експлоатация на въглищните централи - още 15 хил. работни места. Това ще рече, че тези 17 хил. души ще са останалите без работа след намаляването на мощностите и затварянето на въглищните централи.

Намаляването на производството на електроенергия от въглища се очаква да бъде съпроводено със заместване с нови мощности. Стара Загора вече е регистрирана като водеща инициатива за "Водороден хъб на ЕС" и като водородна долина. Икономиката, базирана на водород, се разглежда като стратегически приоритет за преобразуването на регион Стара Загора.

Изредени са и фирмите, които са подали инвестиционни намерения до 15 септември т.г., които трябва да разкрият и нови работни места. запазване или създаване на нови работни места. Сумата общо възлиза на 1,7 млрд. лева с разкриване на 4358 работни места.

Сред фирмите са НЕК, "Мини Марица Изток", "Контур Глобал", "Металик" АД, SMART ENERGY GROUP, Nedshroeff (Част от Koninklijke Nedschroef Holding B.V, бел.ред. - запазен е правописът от таблицата), Monbat, European Energy A/S, Кроношпан България ЕООД, Rezolv Energy и Galabovo Solar.

Отбелязано е обаче, че тези фирми по никакъв начин не са ангажиращи за възможността или размера на финансиране от Фонда за справедлив преход. Присъствието на фирмите в индикативния списък не осигурява финансиране и не води до каквото и да било предимство. Всички проекти, финансирани със средства от Фонда за справедлив преход,

ще бъдат избирани в резултат на открити, прозрачни и конкурентни процедури отворени за всички големи предприятия, е записано в плановете.

Междувременно Васил Велев от АИКБ заяви по БНР, че по настояване на бизнеса, ще бъде проведена среща с премиера още утре, за да бъде преработен и допълнен този списък от фирми, които да се включат в справедливия преход.

"Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние също потърсихме среща в МС, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход. Такава среща ще има с премиера и министъра на енергетиката още утре следобед. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията", заяви председателят на Асоциацията на индустриалния капитал.

"Правото на хората да протестират, спазвайки законите, е неотменима част от демокрацията и очевидно трябва понякога да се съобразим с тези затруднения, които временно съществуват. Важно е да има диалог", каза още представителят на бизнеса.

Tribune

✓ Бизнесът се безпокои за списъка с фирми към териториалните плановете

Ние също потърсихме среща в МС, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход, посочи пред БНР Васил Велев – председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България. По думите му бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие.

"Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът по Плана за справедлив преход - допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията", коментира Велев. Той отбеляза, че срещата на бизнеса с премиера и министъра на енергетиката ще е утре следобед.

"Не е ясно защо ЕК упорито не иска да преразгледа ангажимента за 40% редуция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г., въпреки че такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от нас", подчерта Велев. Според него това създава много сериозни проблеми за страната, която вече беше лишена, при това абсолютно неоснователно, от 4 изправни ядрени реактора.

"Бюджетът и данъчните закони трябва да бъдат обсъдени в Тристранния съвет", напомни председателят на АИКБ. Той очаква да има и неформално обсъждане и взимане предвид на техните становища.

Днес

✓ Бизнесът настоява за промяна по плана за справедлив преход

"Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние също потърсихме среща в МС, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход. Такава среща ще има с премиера и министъра още утре следобед. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията". Това обяви пред БНР председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев

Бюджетът и данъчните закони трябва да бъдат обсъдени в Тристранния съвет, напомни Васил Велев. Той очаква да има и неформално обсъждане и взимане предвид на техните становища.

Сивата икономика в България не е 33% от БВП

Синдикати и бизнес се скараха за минималната работна заплата

"Имаме една добра данъчна система. Социална политика не се прави с данъчни закони, а се прави със събрани данъци. Данъчната система трябва да е проста и ефективна. Липсата на фундаментални промени в предлаганите текстове е голям плюс", изказа мнението си председателят на АИКБ. По думите му има някои подобрения, но и редица утежнения и административни тежести. Според него има двойственост в подхода.

Велев напомни, че намаленото ДДС за ресторантьорите беше въведено временно по време на ковид кризата, а това време вече изтича. Сега браншът се справя добре.

Actualno

✓ Васил Велев иска още фирми в списъка за справедлив преход

Васил Велев – председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България смята, че списъкът с фирми, които ще получат средства по плана за справедлив преход, трябва да бъде разширен. Бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие, каза Велев по БНР. Още: Енергетик: Премиерът и енергийният министър са на "пачи яйца" АИКБ иска среща с премиера "Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние също потърсихме среща в МС, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход. Такава среща ще има с премиера и министъра на енергетиката още утре следобед. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията", посочи той. Още: Васил Велев: Бюджетът е напрегнат и не е сигурно, че ще бъде изпълнен По думите му не е ясно защо ЕК упорито не иска да преразгледа ангажимента за 40% редуция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г. Велев подчерта, че такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от нас. Според него това създава много сериозни проблеми за страната, която вече беше лишена, при това абсолютно неоснователно, от 4 изправни ядрени реактора. Бюджетът и данъците - в тристранката Бюджетът и данъчните закони трябва да бъдат обсъдени в Тристранния съвет, напомни Васил Велев. Той очаква да има и неформално обсъждане и взимане предвид на техните становища. "Имаме една добра данъчна система. Социална политика не се прави с данъчни закони, а се прави със събрани данъци. Данъчната система трябва да е проста и ефективна. Липсата на фундаментални промени в предлаганите текстове е голям плюс", изказа мнението си председателят на АИКБ. По думите му има някои подобрения, но и редица утежнения и административни тежести. Според него има двойственост в подхода. Още: Тристранката не постигна пълно съгласие за бюджета Велев напомни, че намаленото ДДС за ресторантьорите беше въведено временно по време на ковид кризата, а това време вече изтича. Сега браншът се справя добре, подчерта той. По думите му има проблем с изпълнението на бюджета. Те се дължат на спад в икономиката, отбеляза Васил Велев и посочи, че за първите 8 месеца са събрани с 3 млрд. повече, а до края на годината трябва да се съберат със 7,5 млрд. повече: "С това темпо ще съберем с 4,5 млрд. повече, а не със 7,5 колкото е планирано. Ще имаме 3 млрд. по-малко събрани приходи. Това е важен сигнал за подготовката на проектобюджета.

Днес плюс

✓ Бизнесът се безпокои за списъка с фирми към териториалните планове

Ние също потърсихме среща в МС, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход, посочи пред БНР Васил Велев – председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България. По думите му бъдещето на въглищните централи трябва да е управляем преход, по който е постигнато обществено съгласие.

"Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът по Плана за справедлив преход - допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Ако това е една от ползите от този протест, очевидно си е струвало затрудненията", коментира Велев. Той отбеляза, че срещата на бизнеса с премиера и министъра на енергетиката ще е утре следобед.

"Не е ясно защо ЕК упорито не иска да преразгледа ангажимента за 40% редуция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г., въпреки че такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от нас", подчерта Велев. Според него това създава много сериозни проблеми за страната, която вече беше лишена, при това абсолютно неоснователно, от 4 изправни ядрени реактора.

"Бюджетът и данъчните закони трябва да бъдат обсъдени в Тристранния съвет", напомни председателят на АИКБ. Той очаква да има и неформално обсъждане и взимане предвид на техните становища.

[Дивидент. BG](#)

✓ ИМА ПРОБЛЕМ С ДАНЪЧНАТА СЪБИРАЕМОСТ И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА

Има проблем с изпълнението на бюджета, които се дължат на спад в икономиката. За първите 8 месеца са събрани с 3 млрд. повече, а до края на годината трябва да се съберат със 7.5 млрд. лв. повече, обяви председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев.

"С това темпо ще съберем с 4.5 млрд. повече, а не със 7.5 милиарда, колкото е планирано. Ще имаме 3 млрд. по-малко събрани приходи. Това е важен сигнал за подготовката на проектобюджета за 2024 г.", обясни Велев в понеделник пред БНР.

Преди дни ГЕРБ, ПП-ДБ и ДПС решиха да се отложи внасянето в парламента на бюджета за догодина. Причината - предизборната кампания, заради която парламентът няма да заседава от края на тази седмица.

Опозицията в парламента обаче смята, че в това отлагане личат противоречия между управляващите.

Бойко Борисов и Делян Пеевски обявиха, че са се разбрали с финансовия министър ставката за ресторантьорите и хотелиерите да остане 9%.

Асен Василев обаче не беше толкова категоричен. *"ДДС за ресторантьорите засега остава 20%. След разговора за изсветляване на сектора, ще се види дали ще стане 9%"*, посочи Василев.

В позиция, разпространена от ДПС, Делян Пеевски изрази недоволство от финансовия министър:

"В последните дни буди недоумение фактът, че финансовият министър Асен Василев е конструктивен в разговорите, водени в Народното събрание и по телефона, но напускайки сградата на Парламента, сякаш освободен от отговорност към дадената дума и джентълменското споразумение, изразява обратно становище пред медиите".

[Divident](#)

✓ Над 150 фирми от България и чужбина събира индустриалното изложение MachTech&InnoTech Expo

Стотици световни и регионални индустриални брандове, среща с екипите на над 150 изложители, щандове в 4 палати, 10 000 кв.м. изложбена площ в Интер Експо Център, технологични форуми. Всичко това ще предложи на бизнеса от 3 до 6 октомври българското индустриално изложение MachTech&InnoTech, което на официална церемония на 3 октомври се очаква да бъде открито от министъра на икономиката и индустрията – Богдан Богданов. Поканени са посланиците на представените на изложението държави, браншовите камари, Българска стопанска камара, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата и други официални лица. През последното десетилетие изложение MachTech&InnoTech се превърна в притегателна точка за индустрията на Балканите и Източна Европа, в 14-ото издание фирми от България, Германия, Италия, Румъния, Китай, Австрия и Чехия ще представят над 350 бранда, а София ще се превърне в индустриален хъб. „От Австрия и Чехия ще има мащабни колективни участия“, добавят организаторите. Възможността за обогатяване на продуктовото портфолио, разширяване на дистрибуторската мрежа, сдобиване с ценно ноу-хау и личните срещи с иноваторите са сред предимствата, привличащи специализираната аудитория на MachTech&InnoTech.

Важно за посетителите

За максимално улеснение на посетителите организаторите са усъвършенствали онлайн платформата си www.machtech.bg и само с няколко крика се сдобиваме с желания брой билети. Разбира се, билет може да се купи и на място – на касите на Интер Експо Център.

Роботизация, автоматизация, 3D технологии, системи и машини за индустрията

В зоната на MachTech индустрията ще открие най-новото при металорежещите и обработващите машини, технологиите за заваряване, външна и термообработка, машинно проектиране, хидравликата и пневматиката, лазерните технологии и опазването на околната среда при индустриалните процеси. Успоредно с това зоната на

InnoTech ще потопи хилядите присъстващи на изложението в иновациите при системите за индустриална автоматизация, роботиката, електрониката, софтуера, 3D принтирането, проектирането и др.

Съпътстващите формати – този ключов елемент

Професионалните форуми и специализираните събития са неразделна част от MachTech&InnoTech. Сред ключовите събития през тази година е Industrial Tech Forum. Реализиран от TLL Media и Интер Експо Център, на 4 октомври, форматът среща индустриалци и специалисти с иновации за промишлеността, предлагани на българския пазар. „Всеки присъстващ на MachTech&InnoTech ще може да посети събитието“, споделят организаторите.

Вратите на MachTech&InnoTech 2023 ще бъдат отворени за посетители от 3 до 5 октомври между 10.00 и 18.00 часа, а в петък, 6 октомври – до 17.00 часа.

[News 24/7](#)

✓ Бизнесът поиска повече компании да работят за модернизацията на районите

Бизнесът поиска разширяване на списъка с фирми по плановете за справедлив преход, за да има честна, състезателна процедура, в която да не се предопределя кой би участвал на база на разписани условия и индикативни списъци. Това заяви пред БНР председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев.

Бъдещето на възлищните централи бизнесът вижда като преход, по който има обществено съгласие:

"Важно е да има диалог, в резултат на който да се стигне до добри решения. Ние също потърсихме среща в МС, тъй като наши членове изразиха несъгласие и притеснение относно този индикативен списък на компаниите, които биха били финансирани от Плана за справедлив преход. Такава среща ще има с премиера и министъра на енергетиката още утре следобед. Ние настояваме този процес за представяне на предложения от предприятията да бъде рестартиран, подновен и съответно списъкът допълнен и обогатен, така че да имаме много по-богат избор, честна, състезателна процедура", коментира Васил Велев.

Той коментира новия държавен бюджет и данъчните закони. Според Велев ще има проблеми с изпълнението на бюджета. Те се дължат на спад в икономиката, отбеляза Васил Велев и посочи, че за първите 8 месеца са събрани с 3 млрд. повече, а до края на годината трябва да се съберат със 7,5 млрд. повече:

"С това темпо ще съберем с 4,5 млрд. повече, а не със 7,5 колкото е планирано. Ще имаме 3 млрд. по-малко събрани приходи. Това е важен сигнал за подготовката на проектобюджета".

Данъчната система Велев определи като "добра":

"Социална политика не се прави с данъчни закони, а се прави със събрани данъци. Данъчната система трябва да е проста и ефективна. Липсата на фундаментални промени в предлаганите текстове е голям плюс".

[Vesti](#)

✓ Пети ден на протести: Блокирани остават ключови пътни артерии в страната

Пети ден продължават блокадите на ключови пътни артерии в страната, а причината е в териториалните плановете за справедлив преход за Стара Загора, Перник и Кюстендил.

Остава затворен и Подбалканският път при Гурково.

Блокада има и в Раднево на пътя за Нова Загора, съобщава [БНР](#).

Международният път Русе - Свиленград край ТЕЦ "Брикел" в Гълъбово също е затворен тази сутрин.

Затворена е и магистрала "Тракия" при Стара Загора, както и пътя Стара Загора-Димитровград.

Блокадата на АМ "Струма" при Дупница, започнала вчера, ще продължи и днес и до решаване на проблемите с Регионалният справедлив преход и изпълнението на 6-те точки, изпратени до парламентарните групи в НС, обявиха организаторите. По минимум 100 протестиращи ще са на аутобана при пътен възел "Бинека", като движението е спряно в двете посоки. Полиция и жандармерия охранява блокирания участък и подходите към него.

Направен е график за редуване на протестиращите на по 8 часа - тези, които не са в дежурство и на смяна, са на АМ "Струма". Снощи от ТЕЦ-а докараха и агрегат, за да се осигури ток за през нощта. Осигурява се и храна, сандвичи, и вода, за групата на протеста.

Председателят на КТ "Подкрепа" - Дупница Йорданка Германова съобщи пред БТА, че синдикални лидери пътуват за среща в София, за да се срещнат с представители на управляващите по повод изготвените от тях снощи искания.

За пореден път премиерът Николай Денков покани за разговори протестиращите миньори и енергетици, но късно снощи промени мястото на срещата. След провала на срещата в Министерския съвет, Денков отправи покана за среща на място в Раднево, но след като протестиращите поискаха среща и с народните представители, премиерът ги покани в парламента. От ГЕРБ-СДС, „Продължаваме промяната – Демократична България“ и ДПС потвърдиха участие в срещата, което стана ясно от късно съобщение на парламентарния пресцентър. Вчера в ефира на БНР председателят на Асоциацията на индустриалния капитал Васил Велев съобщи, че и бизнесът настоява и дори има насрочена среща с премиера и ресорния министър този следобед, но до полунощ информацията не бе потвърдена от кабинета.

В неделя бе насрочена първата потенциална среща между Николай Денков и протестиращите, но те не се отзоваха. Премиерът остави отворена вратата за преговори.

Изказването му дойде, след като миньорите и енергетиците не се отзоваха на поканата му и след като министърът на енергетиката Румен Радев отиде на терен при протестиращите, но не успя да спре протеста посланието:

Вчера протестиращите поискаха сериозни промени в териториалните планове, както и среща с парламентарните групи

Късно снощи срещата бе потвърдена от два източника – първо от правителствения пресцентър, който анонсира преместването ѝ от Раднево в парламента и участието на „политическите партии, които подкрепят правителството“, а след това и от пресцентъра на Народното събрание, където групите, потвърдили участие в срещата, бяха назовани поименно – ГЕРБ-СДС, ПП-ДБ и ДПС. Припомням, че индикативният интерес на 11 компании (както става ясно от публикуваните в интернет проекти на териториални планове) стана повод за размяна на реплики между партньорите в управлението. Също така – вчера в ефира на БНР Васил Велев поиска разширяване на списъка с компаниите. Велев анонсира и следобедна среща с Денков и енергийния министър, но засега подобна не е потвърдена от правителствения пресцентър и не е известен насрочен час за нея. В 17 часа се предвижда заседание на Министерския съвет.

Критично

✓ Според плановете на Денков: 27 000 безработни; от 4505 мегавата си отиват 4277

Правителството показва плановете за развитие, вдигнали енергетици и миньори на [протест](#).

Финалните териториални планове за справедлив преход на областите Стара Загора, Перник и Кюстендил са публикувани на страницата на Министерството на енергетиката в петък, 29.09.2023 г., подчертават от правителствената информационна служба.

Премиерът Денов заяви, че с тези планове не се затварят мини и ТЕЦ-ове, а се взимат едни 4 млрд. лева, пише Епицентър

На теория всичко звучи добре – заместваме ТЕЦ-овете ги със солари и вятърна енергия, природата е опазена, вземаме парите и всички живеят щастливо. Но се оказва, че има 9 проблема, с които териториалните планове се оказват за несправедлив преход.

1. Липса на точни прогнози за замяната на въглищата

Предвижда се производството на ток от въглища да бъде свито 4 пъти до 2030 г. Така от общо инсталирани мощности за 4505 мегавата ще се спрат цели 4277 мегавата – излиза, че почти няма да остане работеща централа.

2. Няма яснота какво ще ги замести

В плановете не е посочено как точно и в какви срокове отпадналите въглищни централи ще бъдат заместени. Споменати са нови мощности от ВЕИ централи, които обаче имат непостоянно производство. Това поставя под сериозен риск енергийната сигурност на страната и не е ясно дали ще има достатъчно ток. Достатъчно е да си припомним, че през януари 2017 година всички съседни държави на България спряха износа на ток.

3. Несигурните алтернативи

Като алтернатива на въглищата в плановете се посочват няколко възможности. Едната са фотоволтаичните централи. Но за съжаление, те не са постоянен източник на електрическа енергия. А през зимата, при по-малко произведен ток, потреблението е по-голямо и може да има недостиг.

Друга алтернатива са вятърните електроцентрали. **Само че областите Стара Загора, Кюстендил и Перник не се славят като места, където имат силни и постоянни ветрове. А в регионите Перник и Кюстендил е абсолютно невъзможно дори частично заместване на енергията, произвеждана от двете въглищни централи там.**

Трети заместител е зеленият водород. Но в момента технологията за производството му все още не е развита и е скъпа, няма изградена инфраструктура за пренос и консумация на водород. Такава най-рано може да се очаква след

2030 година. За област Кюстендил се споменава, че има в изобилие геотермални извори, които да се използват. Само че капацитетът на такива инсталации е изключително малък. Да не говорим за това, че в регионите Перник и Стара Загора геотермални извори няма.

Сравнително добра алтернатива са централи, използващи биометан, защото са надежден източник на базова енергия. Например тецовете “Бобов дол” и “Брикел” вече инвестират в тази област. Но централите, използващи биогаз, са малки и той може да служи за подобряване на горивния микс, но не и да замести изцяло въглищата.

4. Няма прогноза за потреблението

В плановите изобщо не е посочена прогноза за повишеното потребление на ток в транспорта. А това е неизбежно с масовото навлизане на електромобилите. В България това ще се съчетае с намалено производство на ток. В най-добрия случай това би довело до високи цени на електроенергията, а в най-лошия – до голям недостиг.

5. Какво правим с хората

От социална гледна точка плановите уж се заемат с въпроса за преквалифициране на освободените работници от мини и въглищни тецове. Но в трите засегнати региона липсват други големи предприятия, а инвестиции в нови не се правят. Регионите Перник и Кюстендил са особено бедни, закриването на тецове и мини ще засегне 27 000 души, а това ще доведе до трайна безработица и бедност. Плановите за рекултивация на закритите въглищни мини и ангажирането на уволнените миньори там не дават дълготрайна заетост.

По думите на Васил Велев от АИКБ не е ясно защо ЕК упорито не иска да преразгледа ангажимента за 40% редукция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г. Велев подчерта, че такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от нас. Според него това създава много сериозни проблеми за страната, която вече беше лишена, при това абсолютно неоснователно, от 4 изправни ядрени реактора.

Информиран

✓ Кабинетът показва плановите за справедлив преход: Спираме 4277 мегавата, 27 000 стават безработни

Правителството показва плановите за развитие, вдигнали енергетици и миньори на протест.

Финалните териториални планове за справедлив преход на областите Стара Загора, Перник и Кюстендил са публикувани на страницата на Министерството на енергетиката в петък, 29.09.2023 г., подчертават от правителствената информационна служба.

Премиерът Денков заяви, че с тези планове не се затварят мини и ТЕЦ-ове, а се взимат едни 4 млрд. лева

На теория всичко звучи добре – заместваме ТЕЦ-овете ги със солари и вятърна енергия, природата е опазена, вземаме парите и всички живеят щастливо.

Но се оказва, че има 9 проблема, с които териториалните планове се оказват за несправедлив преход.

1. Липса на точни прогнози за замяната на въглищата

Предвижда се производството на ток от въглища да бъде свито 4 пъти до 2030 г. Така от общо инсталирани мощности за 4505 мегавата ще се спрат цели 4277 мегавата – излиза, че почти няма да остане работеща централа.

2. Няма яснота какво ще ги замести

В плановите не е посочено как точно и в какви срокове отпадналите въглищни централи ще бъдат заместени. Споменати са нови мощности от ВЕИ централи, които обаче имат непостоянно производство. Това поставя под сериозен риск енергийната сигурност на страната и не е ясно дали ще има достатъчно ток. Достатъчно е да си припомним, че през януари 2017 година всички съседни държави на България спряха износа на ток.

3. Несигурните алтернативи

Като алтернатива на въглищата в плановите се посочват няколко възможности. Едната са фотоволтаичните централи. Но за съжаление, те не са постоянен източник на електрическа енергия. А през зимата, при по-малко произведен ток, потреблението е по-голямо и може да има недостиг.

Друга алтернатива са вятърните електроцентрали. Само че областите Стара Загора, Кюстендил и Перник не се славят като места, където имат силни и постоянни ветрове. А в регионите Перник и Кюстендил е абсолютно невъзможно дори частично заместване на енергията, произвеждана от двете въглищни централи там.

Трети заместител е зеленият водород. Но в момента технологията за производството му все още не е развита и е скъпа, няма изградена инфраструктура за пренос и консумация на водород. Такава най-рано може да се очаква след 2030 година. За област Кюстендил се споменава, че има в изобилие геотермални извори, които да се използват. Само че капацитетът на такива инсталации е изключително малък. Да не говорим за това, че в регионите Перник и Стара Загора геотермални извори няма.

Сравнително добра алтернатива са централи, използващи биометан, защото са надежден източник на базова енергия. Например тецовете “Бобов дол” и “Брикел” вече инвестират в тази област. Но централите, използващи биогаз, са малки и той може да служи за подобряване на горивния микс, но не и да замести изцяло въглищата.

4. Няма прогноза за потреблението

В плановете изобщо не е посочена прогноза за повишеното потребление на ток в транспорта. А това е неизбежно с масовото навлизане на електромобилите. В България това ще се съчетае с намалено производство на ток. В най-добрия случай това би довело до високи цени на електроенергията, а в най-лошия – до голям недостиг.

5. Какво правим с хората

От социална гледна точка плановете уж се заемат с въпроса за преквалифициране на освободените работници от мини и въглищни тецове. Но в трите засегнати региона липсват други големи предприятия, а инвестиции в нови не се правят. Регионите Перник и Кюстендил са особено бедни, закриването на тецове и мини ще засегне 27 000 души, а това ще доведе до трайна безработица и бедност. Плановете за рекултивация на закритите въглищни мини и ангажирането на уволнените миньори там не дават дълготрайна заетост.

На страницата на Министерството на енергетиката са качени образците на териториалните плановете за трите области, които бяха предложени за обществено обсъждане на 2.08.2023 г.

По думите на Васил Велев от АИКБ не е ясно защо ЕК упорито не иска да преразгледа ангажимента за 40% редукция на въглеродните емисии към 2026 г. спрямо 2019 г. Велев подчерта, че такъв ангажимент не е поет от други страни с повече въглища от нас. Според него това създава много сериозни проблеми за страната, която вече беше лишена, при това абсолютно неоснователно, от 4 изправни ядрени реактора.

[Investor](#)

✓ **Предприемаческата екосистема в България не спира да расте**

Асоциация на индустриалния капитал в България е институционален партньор

Конкурсът [Founders Today](#) събра млади и амбициозни предприемачи и успешно доказали се бизнес лидери на 28 септември в Inter Expo Center в София. Събитието на водещия икономически сайт [Investor.bg](#) представи на аудиторията увлекателни дискусии и полезни съвети в разработването на идеи, които да продължат развитието си в потенциално успешни и печеливши компании.

Заместник-министърът на иновациите и растежа **Мартин Гиков** приветства присъстващите с призив към предприемачите и новостартиращите компании в България да бъдат активни в търсенето на финансиране. На сцената той отбеляза, че Министерството на иновациите и растежа има богата палитра от инструменти за подпомагане на предприемачите, както и Българската банка за развитие. Той спомена като възможност за финансиране дори наскоро учредения фонд за иновации на НАТО, като поясни, че за него могат да кандидатстват иновативни компании с потенциал за двойно предназначение, дори и да не са свързани с поръчки на министерства на отбраната от блока.

Водещ на събитието беше Петя Кертикова, водещ на предаването „Завърналите се с Петя Кертикова“ по Bulgaria ON AIR. Начален тон и старт на Founders Today даде дискусията на тема "10 неща, които всеки предприемач трябва да знае" с модератор Роселина Петкова, водещ на сутрешния блок „Бизнес старт“ на Bloomberg TV Bulgaria. По време на разговора участниците се обединиха около твърдението, че изграждането на бизнес и неговото развитие представлява процес, който е съпътстван от редица препятствия, които могат да бъдат преодоляни, ако предприемачът има ясна идея, добър екип и ентузиазъм, за да изгради доверие у инвеститорите и пазара.

„Българска банка за развитие (ББР) се среща с много предприемачи, от най-малките до най-големите. Разполагаме с богата палитра от инструменти за стартиращи компании, scale-up фирми и др.“, каза изпълнителният директор на банката **Иван Церовски**. Впоследствие той посъветва предприемачите да бъдат прозрачни, когато представят своята идея пред инвеститор и честно да кажат каква е идеята им, какви са им недостатъците и как виждат бъдещето.

В дискусията **Силвия Павлова**, управляващ партньор и съосновател на Wooden Spoon, сподели, че бизнесът се е породил от желанието ѝ за компания, която да застане зад идеята да прави добро за хората. Тя стартира своя бизнес с 5 хил. лв., като до 2022 г. не е търсила външно финансиране. „Влязохме в място от пазара, където нямаше никой, където обаче се оказа, че има търсене“, изтъкна тя. Тъй като Wooden Spoon бързо се разраства, Павлова решава да изтегли кредит, за да построи фабрика, като това е нейното първо външно финансиране.

Бойко Такъв, изпълнителен директор на Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, подчерта ролята на държавата в развитието на бизнес екосистемата. По негови думи именно с подкрепата на успешните предприемачи проходащите преодоляват страховете и избягват някои грешки, които техните ментори са направили.

По отношение на средата за малкия и среден бизнес в България, Таков коментира, че средата се променя в положителен план и екосистемата постоянно расте с всяка една нова компания. Основният общоевропейски проблем по негови наблюдения е недостатъчност на броя на квалифицирани кадри във всички сектори.

Междувременно **Георги Цонев**, директор „Инвестиционно банкиране“ на УниКредит Булбанк, подчерта, че много предприемачи се питат кое е най-лошото нещо, което може да им се случи и си визуализират това, което реално ги притеснява най-много. Съветът, който Цонев даде по случая, е изграждането на план, който внушава спокойствие и буди увереност. По темата за управления на средствата той коментира, че в България има редица успели финансово неграмотни предприемачи и първото нещо, което всеки трябва да направи, е да повиши своята финансова култура. Участниците поставиха финал на дискусиата с фокус към младия бизнес и каква е възможността той да се разрасне отвъд България. Всички се обединиха около твърдението, че има възможност за българските компании да пробият в чужбина, като в улеснение е членството в ЕС и малкият български пазар, от който лесно се излиза навън.

В рамките на Founders Today своя опит в създаването на собствен бизнес представи и предприемачът **Филип Захариев**, главен готвач в ресторанти със звезди „Мишлен“ и създател на fine dining ресторанта ONA в село Стакевци. Негов събеседник беше технологичният редактор на Investor.bg Елена Кирилова, която имаше ролята и на модератор на събитието. По време на разговора Захариев разказа, че събирането на 300 хил. лв. за покупката на няколко къщи в селото изисква от него огромни усилия и целеустременост, след като получава отказ от банките, но в крайна сметка с помощ от семейството си успява да реализира идеята си. "Преживях неопишуем стрес, не знам как намерих сили, отслабнах с 20 кг", сподели Захариев пред аудиторията. Готвачът, говорейки от своя личен опит, се обърна към бъдещите предприемачи с апел да внимават от кого взимат съвети.

В дългоочакваните менторски сесии участниците коментираха най-често срещаните въпроси и трудности, с които повечето начинаещи и стартиращи предприемачи се сблъскват. Разговорите започнаха непосредствено след обявяването на шестимата финалисти. Ето кои са и спечелилите предприемачи: Силвия Савова и Алекса Тачев с **Benefito** – стартъп, който автоматизира достъпа, управлението и планирането на допълнителните социални придобивки на служителите и други корпоративни разходи, управлявани от отдел "Човешки ресурси", Пламена Бобева и Тодор Бобев с **TouchMenu** - иновативна ИТ компания, предлагаща дигитални решения за туристическата индустрия, Илиан Коджахристов и Любо Любчев с **Push Marketplace** - най-големият социален маркетплейс за дрехи, обувки и аксесоари втора употреба в България, Ивайло Николов с **Health in Box** - преобразува начина, по който хората си осигуряват храни и напитки в офисни среди и работни пространства, Любомир Геджев с **Fight Scout** app - първата професионална платформа за бойни спортове, в която всеки участник създава и управлява своя профил, сходно с LinkedIn и Биляна Танева с **Foodbox** - платформа, която се бори с разхищението на храната и свързва заведенията за хранене и супермаркети с крайните потребители, които купуват храната с приближаващ срок на годност с намаление в последния момент.

Ментор в първата сесия беше **Веско Колев** - главен изпълнителен директор и основател на Icanpreneur. В случая на Benefito, която е продуктова технологична компания, препоръката на Колев беше да потърсят т. нар. ангелски инвеститори или венчър инвеститори (с рисков капитал) на ранен етап, защото според него стартъпът не е толкова подходящ за банково финансиране.

Валери Вълчев - главен изпълнителен директор и съосновател на Paynetics беше менторът във втората сесия. Вълчев посъветва финалиста в конкурса Тодор Бобев, основател на TouchMenu, да не повтаря неговата грешка да се опитва да стартира бизнес първо в България и после да навлезе в чужбина. Той поясни, че българският пазар е малък, а усилията за развитието му са сходни с тези за международна дейност. Същевременно резултатите в чужбина може да са по-големи, поради което съветът му е да се действа в международен мащаб, макар и това да изисква повече ресурси. Той даде пример със своя компания, която е създал преди 5 години и впоследствие продал успешно благодарение именно на това, че е била с международно присъствие.

Съоснователите на Push Marketplace получиха ценни съвети и насоки в третата менторска сесия на Founders Today. **Станимир Василев** - съосновател на МФГ Инвест АД призова двамата предприемачи да бъдат по-самоуверени, като обърна внимание, че Push е бизнес с огромна кауза, тъй като използването на дрехи втора употреба е екологично и намалява вредните емисии и на това трябва да се акцентира.

В четвъртата менторска сесия **Иван Александров** - основател и изпълнителен директор на eVag разговаря с основателя на Health in Box, Ивайло Николов. Николов отбеляза, че получава обратна връзка от своите клиенти относно асортимента, която му е полезна при определянето на продуктивния микс впоследствие, а Александров го посъветва, че на негово място би изградил система за дигитална обратна връзка, която значително би улеснила този процес.

Менторът изтъкна, че именно основателят трябва да стои в другия ѝ край и да прави необходимите корекции, особено в началото на развитие на бизнеса.

В петата менторска сесия, фокусирана върху темата „Ролята на маркетинга в предприемаческата екосистема“, Любомир Геджев, основател на приложението Fight Scout, сподели в записано специално за случая видео, че бизнесът се разраства и вече достига до 140 пазара по целия свят. Неговият ментор **Георги Малчев** - управляващ съдружник в xplor.bg, подчерта, че опитът на Геджев в тази сфера реално му позволява да стигне по-лесно до точните потребители. Геджев сподели, че е почерпил вдъхновение от социалната платформа LinkedIn, която свързва различни представители и служители на бизнес екосистемата, като в случая той прилага тази концепция върху спортистите от сферата на бойните спортове.

В шестата менторска сесия Биляна Танева, част от екипа на Foodobox, обясни каква е ролята на компанията и основната ѝ идея. Темата, която тя обсъди с ментора, **Коста Йорданов** – IT предприемач, основал и развил няколко софтуерни компании, включително Арексус и Бианор, беше свързана с осъзнаването кога един бизнес е готов за продажба. Йорданов сподели, че в сектора, в който работи, почти няма случаи при покупка на дадена компания купувачът да премахне екипа. „Много често компанията търси начин да запази служителите“, подчерта той. Двата коментираха и темата за продължителността на процеса дъ дилиджънс, когато дадена компания се проверява, преди да бъде постигната сделка за придобиване. Според Йорданов подобен процес може да бъде ускорен допълнително, ако купуваната компания разполага с дисциплина и подредена документация. Такъв дъ дилиджънс обикновено продължава от порядъка на месец.

Всички финалисти спечелиха пакети за реклама в каналите на Investor Media Group, а участие в следващата акселераторска програма на The Founder Institute получи **Stailor** - стартъп, който не се класира на финал, но има голям потенциал за развитие. Coworking пространство за 2 месеца, осигурено от Betahaus Sofia, спечели **Push Marketplace**. Генерални партньори на Founders Today са УниКредит Булбанк и MFG.

*Основни партньори са **Българската банка за развитие** и **Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия**.*

*Събитието се организира с подкрепата на **Българска Фондова Борса, Concord Asset Management, Devin Изворна, Inter Expo Center, Винарна Ловико Сухиндол, Сладкарница Бордо, J Point + и LATE CAFÉ & ROASTERY**.*

*Институционални партньори са **Българската стартъп асоциация (BESCO), Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска финтех асоциация, The Founder Institute, Entrepreneurs Night Out, 9Academy, Френско-българската търговска и индустриална камара, CEED Bulgaria, Асоциацията на българските лидери и предприемачи (ABLE) и Betahaus Sofia**.*

*Медийни партньори са **Bloomberg TV Bulgaria, Dnes.bg, Bloomberg Businessweek Bg, сп. BusinessGlobal, HiComm и The Recursive**.*

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Промените в Конституцията влизат за разглеждане в комисията в парламента

Предложенията за промени в Конституцията влизат за разглеждане в комисията в парламента. ГЕРБ-СДС, ПП-ДБ и ДПС внесоха общ проект.

Сред заложените промени са нова формула за служебните кабинети и вписване на 24 май като национален празник.

В основата на съдебната реформа е разделянето на Висшия съдебен съвет на две - прокурорски и съдийски съвет.

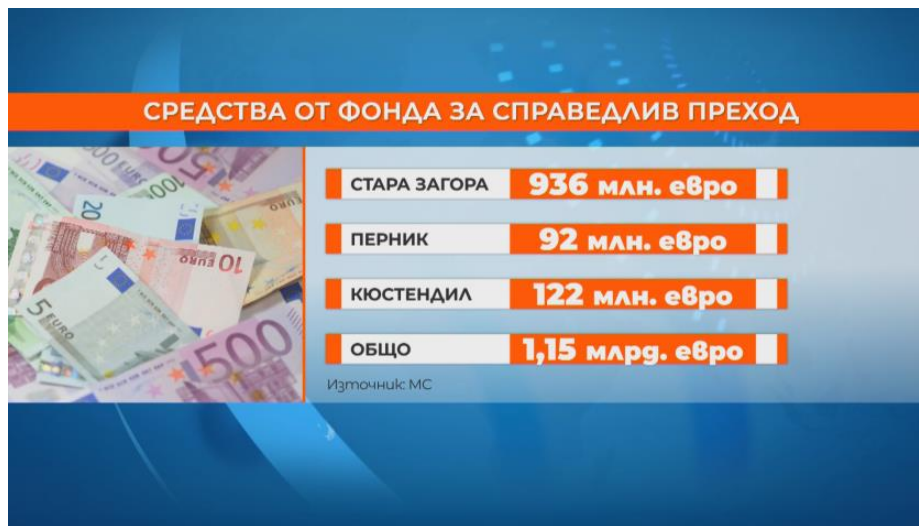
Промяна на института на служебното правителство и ограничаване на правомощията на главния прокурор също са част от предложените промени.

Проектът е подкрепен от 166 депутати, което осигурява необходимото мнозинство в пленарната зала. Изключение прави точката с промяна на деня на националния празник. ГЕРБ-СДС и ДПС заявиха, че няма да я подкрепят.

✓ За какво не могат да се разберат енергетиците и правителството?

Основната точка, по която не могат да се разберат протестиращи и правителство, е внасянето на плановете в Европейската комисия. Според синдикатите плановете трябва да бъдат изцяло предоговорени, според държавата - това ще доведе до загуби. По плана за справедлив преход предвидените средства за над 1,15 млрд. евро.

Тази сутрин правителството публикува актуализирани териториални плановете за справедлив преход на областите Стара Загора, Перник и Кюстендил. Това са и регионите, които биха били най-тежко засегнати от спирането на въгледобива и прилежащите към него тецове.

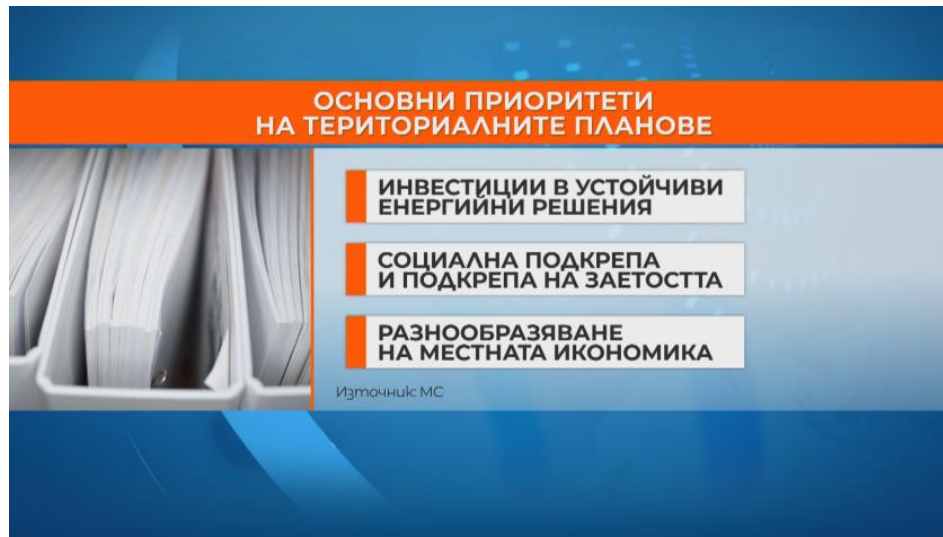
Общата сума на средствата за трите области е 1,15 млрд. евро като най-много от парите ще бъдат насочени към Стара Загора - 936 млн. евро, а най-малко към Перник - 92 млн. евро.

Според обновените плановете отпадат датите за затваряне на тецове, но остават изискванията за затваряне на мощности, което на практика означава същото. Още 15 години могат да работят тецовете. Още десет години допълнителен срок ще бъде даден за рекултивация.

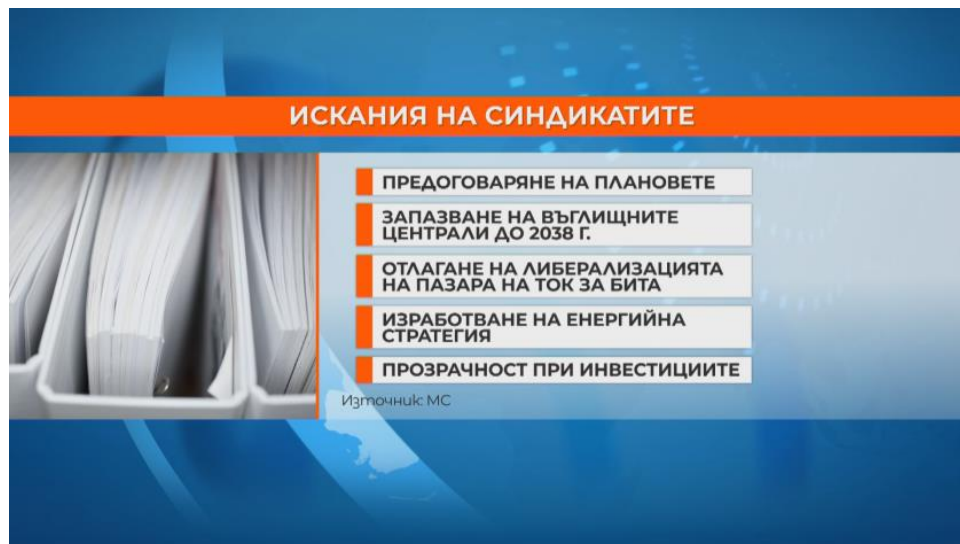
"Не говорим за друга дата, различна от 2038 година. Това е годината, когато ще спре производството на ток от въглищни централи. Имаше искания от протестиращи да отпадне датата 2026 година за ТЕЦ "Бобов дол" - да тя е премахната", каза премиерът Николай Денков на 1.10.2023 г.

"Премахнаха датата от текста, но самият текст остана, тоест затваряне на мощности 2026 година си го има като текст. Тука вече е въпросът от 4500 инсталирани мощности, 1600 които трябва да затворят - през 2026 година кои са", коментира Любомир Спасов, изпълнителен директор на ТЕЦ "Бобов дол".

"В плана е записано "няма да се затварят мощности", но също е записано, че ще работят до 2030 г. на 1500 мегавата, до 2035 на 1000 мегавата. Това са 3 млн. тона въглища, значи половин рудник да работи от три", заяви Бисер Бинев, синдикалист в "Мини Марица-изток".

Три са основните насоки, по които правителството ще разпредели парите - за изграждане на устойчиви мощности, включително ВЕИ, за социална подкрепа и осигуряване на заетост и за създаване на алтернативни индустрии, в които хората ще могат да работят.

От своя страна обаче синдикатите имат други искания: да няма междинни години за спиране на мощности, а това да стане изцяло през 2038 година; да бъде запазено производството на ток от въглища; да бъде написана енергийна стратегия и да бъде отложена либерализацията на пазара на ток за бита.

"Териториалните планове не затварят мини и тещове, тяхната цел е да привлекат 4 млрд. лева във въглищните региони чрез няколко различни европейски програми", каза премиерът Николай Денков на 1.10.2023 г.

Правителство и синдикати се разминават и в информацията за бъдещи социални пакети за напускащите въгледобива и енергетиката.

"Правителството ще работи заедно със синдикатите по национална програма за компенсаторни пакети", обеща премиерът Денков.

"Ние знаем едно - пари за обезщетение и за ранно пенсиониране няма - тези пари ще отидат за нещо друго, те не идват за нас. От една страна ни казват до 2038 година ще работите, от друга ни казват: "Елате да си вземете обезщетението", коментира Владимир Топалов, председател на миньорска федерация "Подкрепа".

Предложението среща критики и от икономисти.

"Това е едно от тези грандомански обещания, които не решават социалните проблеми, просто хвърлят едно решение, което се опитва да потуши пожара - това, което конкретно трябва да се направи е да се види кои хора

трябва да се пенсионира по-рано, кои хора могат да се преквалифицират или да се реструктурират в друго предприятие", обясни Констанца Рангелова, ЦИД.

Синдикатите продължават да държат и планът да бъде изцяло трансформиран. Според правителството обаче е имало риск да загубим средства ако планът не беше внесен.

"Това означава, че ние губим средствата и оттук нататък няма какво да си говорим, разговорът става излишен, всеки ще се оправя самичък", каза премиерът.

"Топката е в тяхното поле, ние също протягаме ръка, не искаме нещо кой знае какво. Искаме да дойдат тук и да се срещнат - както е казано - с народната любов", Бисер Бинев, синдикалист в "Мини Марица-изток".

Внесените териториални планове не са окончателни, а тепърва ще бъдат преговаряни с Европейската комисия.

БНР

✓ МФ: Бюджетният дефицит достига до 780 милиона лева към края на септември

Бюджетният дефицит достига до 780 милиона лева към края на септември, сочат предварителните данни на Министерството на финансите. Това прави 0,4 % от прогнозирания брутен вътрешен продукт.

Според финансовото министерство в оставащите месеци на годината се очаква дефицитът в хазната да достигне планирания в бюджета размер от 2,5 % от brutния вътрешен продукт.

"Прогнозираното разширяване на дефицита през септември (при малко под 52 милиона лева към края на август по окончателни данни) се дължи на планирани значителни по размер плащания в месеца: лихвени плащания по държавния дълг (над 0,3 млрд. лв.), изплатена държавна помощ по схема "Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна" и други плащания към селскостопанските производители (близо 0,3 млрд. лв.)", уточняват от финансовото министерство.

Любопитен детайл е, че обикновено прогнозните данни за всеки месец се изпращат в края му заедно с окончателните за предходния.

В петък обаче от министерството информираха единствено за състоянието на хазната към края на август, където дефицитът приближава 52 милиона лева и е доста по-нисък от очакванията.

✓ Проект "Младежка заетост +" ще помага на 15 200 младежи да започнат стаж или обучение

По проект "Младежка заетост +" 15 200 неактивни или безработни младежи ще бъдат подпомогнати за включване на пазара на труда, съобщават от пресцентъра на Агенцията по заетостта.

Дейностите по проекта ще улеснят прехода на младите хора (на възраст от 16 до 29 г.) от образование към заетост и ще им дадат възможност да натрупат ценен професионален опит, необходим за заемане на свободни работни места, заявени от работодателите, коментират от ведомството.

На неактивните и безработните младежи "Младежка заетост +" може да осигури подкрепа чрез стажуване при работодател за период от шест до девет месеца; обучение по време на работа, с времетраене не повече от шест месеца; осигуряване на средства за обществен транспорт от и до работното място на младежите за първия месец от стажа/обучението по време на работа/субсидирания период на заетост и др.

Новият проект "Младежка заетост +" е по Програма "Развитие на човешките ресурси" за периода 2021 – 2027 г. Той се изпълнява от Агенцията по заетостта, а повече подробности за условията може да намерите [ТУК](#).

✓ Според Евростат безработицата в България за август е 4,5%

Безработицата в България за август е 4.5%, това съобщи статистическата служба на Европейския съюз. През август 2023 г. сезонно коригираното ниво на безработица в еврозоната е 6,4%, което е спад спрямо 6,5% през юли 2023 г.

По оценки на Евростат 12,837 млн. души в ЕС, от които 10,856 млн. в еврозоната, са безработни. В сравнение с юли 2023 г. безработицата е намалела със 112 хил. души в ЕС и със 107 хил. души в еврозоната.

Младежката безработица в България се е равнявала на 11.8 %. 2,687 млн. младежи (на възраст под 25 години) са безработни в ЕС, от които 2,194 млн. в еврозоната. През август 2023 г. коефициентът на младежка безработица в ЕС е 14,0%.

Коефициентът на безработица при жените е 6,2% в ЕС, а при мъжете 5.7% , като за България е 4.5 % при жените и 4.6% при мъжете.

✓ 11 фирми са заявили интерес за инвестиции в Стара Загора по плана за справедлив преход

11 фирми са заявили интерес за инвестиции в Стара Загора в териториалния план за справедлив преход, изпратен в Европейската комисия.

По-рано през деня Министерският съвет публикува текстовете на трите плана – заедно с тези на Кюстендил и Перник, които трябва да бъдат прецизирани в преговорите с Брюксел до края на ноември и одобрени от страните – членки до края на годината.

В плана за справедлив въглероден преход на **Стара Загора** има посочени компаниите, заявили интерес за инвестиции – запазване или създаване на нови работни места. Те са изведени в таблица с разбивки по конкретните предложения, които са за 1,7 млрд. лева и са свързани с 4358 работни места.

Сред фирмите са НЕК, "Мини Марица Изток", "Контур Глобал", "Металик" АД, SMART ENERGY GROUP, Nedshroeff (Част от Koninklijke Nedschroef Holding B.V, бел.ред. – *запазен е правописът от таблицата*), Monbat, European Energy A/S, Кроношпан България ЕООД, Rezolv Energy и Galabovo Solar.

Това съвпада със сумата, изнесена от ГЕРБ на пресконференция миналата седмица, след която кабинетът внесе уточнение, че е станало "недоразумение".

За Кюстендил: "За да се справи с някои от предизвикателствата на прехода, област Кюстендил е подписала меморандум за партньорство с Националната компания "Индустриални зони", който предвижда създаването на индустриални паркове, които да предоставят подходяща среда за инвеститори в МСП", пише в териториалния план.

Според него за достъпни в областта могат да се смятат икономически дейности в предприятия за преработка на храни (пресни плодове и зеленчуци, консервирани храни и др.), текстилна промишленост, инсталации за биогаз (биометан), производство на обувки, спортно оборудване и други дейности. Област Кюстендил разполага и със значителен потенциал за възобновяема енергия.

За партньорство и изграждане на индустриална зона има споразумение и област **Перник**.

"Над 60 % от работната сила в област Перник е с висше, средно и средно професионално образование, което предоставя възможности за пренасочване на заетостта от ниските и средните към средните и средно високите технологии, както и в сектора на услугите", пише в плана на Перник.

Като цяло трите документа са изработени по шаблон, като уводните им текстове съвпадат.

"Процесът на постепенно прекратяване на производството на енергия от въглища в енергийния комплекс "Марица Изток" не е започнал, докато процесът на постепенно прекратяване на производството на енергия от въглища в област Кюстендил и в област Перник вече се осъществява", пише и в трите плана.

Мениджър

✓ 96,35 долара за барел петрол на ОПЕК

Средната цена за барел петрол на Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК) се понижи =до 96,35 долара в петък, информира днес на сайта си петролният картел.

В четвъртък барел от кошницата на ОПЕК се търгуваше за 97,48 долара. Цената на петрола на ОПЕК се определя на база на т.нар. "петролна кошница", в която влизат 13 сорта петрол за износ от държавите членки на организацията – Саудитска Арабия, Ирак, Нигерия, Либия, Ангола, Иран, Кувейт, Венецуела, ОАЕ Алжир, Габон, Конго и Екваториална Гвинея.

На 3 юли 2008 г. е отчетена най-високата цена на "кошницата на ОПЕК" – 140,73 долара за барел. Определянето на цената на барел петрол става чрез извеждане на средна аритметична величина от котировките към момента на закриване на търговията с всички сортове от "кошницата на ОПЕК" предходния работен ден.

✓ Телекомите от ЕС натискат американските гиганти да плащат повече за европейските мрежи

Най-големите телекомуникационни компании в ЕС, включително BT, Deutsche Telekom и Telefonica, казват, че Брюксел трябва да принуди американските технологични гиганти да плащат повече, за да използват европейски мрежи. Това съобщава вестник "Файненшъл таймс" (FT), като се позовава на писмо, подписано от ръководителите на 20 европейски компании и адресирано до Европейската комисия и членовете на Европейския парламент.

Според авторите на писмото, задграничните корпорации, включително Google, които получават „най-голяма полза“ от телекомуникационната инфраструктура и стимулират растежа на трафика, трябва да поемат по-голяма тежест от разходите за използване на мрежите. Трафикът на данни се увеличава годишно средно с 20-30% - основно движени от "шепа" големи американски технологични компании, се казва в писмото.

За привличането на инвестиции и „защитата им са необходими регулаторни мерки“, смятат авторите му. „Справедлив и пропорционален принос на най-големите генератори на трафик към разходите за мрежова инфраструктура трябва да формира основата на новия подход“, добавят те.

Тази така наречена инициатива за справедливо споделяне набира все по-голяма подкрепа в Брюксел и Европейският парламент се застъпи за създаването на „политическа среда, в която големите генератори на трафик дават справедлив принос за адекватното финансиране на телекомуникационните мрежи, без да правят компромис с крайния резултат“, се посочва в статията. Според Европейската комисия до 2030 г. изпълнението на проекти за свързване на 5G мрежи във всички населени места и пълното покриване на територията на ЕС с гигабитов интернет ще изисква около 200 милиарда евро допълнителни инвестиции.

✓ Ускоряване на икономическия растеж до 2,8% през 2024 г. очакват икономистите на УниКредит Булбанк

Икономистите на УниКредит Булбанк прогнозираят ускоряване на икономическия растеж през 2024 г. в последния си анализ от септември 2023 г. Прогнозата залага на очаквано успокояването на инфлацията и увеличаване на инвестициите. Фактор с положителна роля за растежа догодина ще бъде и изчерпването на процеса на низходяща корекция на запасите, който според експертите беше една от най-важните причини за забавянето на икономиката на страната през текущата 2023 г., съобщиха от УниКредит Булбанк.

1,9% ще е ръстът на икономиката на България през 2023 г.

Освен очакваното ускоряване на растежа на БВП, икономистите на банката прогнозираят и малко по-висок реален ръст на БВП за 2023 г. с 0.2 процентни пункта (п.п.) до 1.9% въз основа на по-силните отчетени данни през текущата година. През 2024 г. се очаква ускоряване до 2.8%, като това е минимална корекция спрямо прогнозата им за 3% ръст от края на месец юни 2023 г.

Ключова роля за ускоряване на растежа на реалния БВП през 2024 г. ще има бруто образуването на основен капитал. След три последователни години на спад, бруто образуването на основен капитал нараства в реално изражение с 7.3% на годишна база през второто тримесечие на 2023 г. При запазване на политическата стабилност експертите очакват реалният ръст на инвестициите да се ускори до 10% годишно за цялата 2024 г. По-голямата част от това ускоряване в ръста на бруто образуването на основен капитал се предполага да дойде от публичния сектор, по линия на подобреното усвояване на средства по Плана за възстановяване и устойчивост.

ЗАБАВЯНЕТО НА ИНФЛАЦИЯТА ЩЕ ПОЗВОЛИ РЕАЛНИЯТ РЪСТ НА ЗАПЛАТИТЕ ДА СЕ УСКОРИ ПРЕЗ СЛЕДВАЩАТА ГОДИНА

БРУТО ОБРАЗУВАНЕТО НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ НАРАСНА В РЕАЛНО ИЗРАЖЕНИЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ТРИ ТРИМЕСЕЧИЯ

Източник: Евростат, НСИ, УниКредит Булбанк

Макар и по-скромен, принос за ускоряването на инвестициите ще има и частният сектор. Разместването на геополитическите пластове, което войната в Украйна предизвика, ще доведе до промени в начина на работа на веригите на доставки. Преместването на производства ще изисква създаването на допълнителен производствен капацитет в някои сектори на глобалната икономика. Според експертите на УниКредит Булбанк, това ще има позитивен ефект за България, тъй като страната продължава да бъде привлекателна дестинация за инвестиции. Допълнителен принос за ускоряване на частните инвестиции ще има и големият обем на започнатото ново жилищно строителство, отчетен през последните няколко години, отчетат още от УниКредит Булбанк. Инфлацията ще намалее до 3,4% в края на 2024 г.

Относно потребителската инфлация, няма голяма промяна в очакванията на експертите спрямо тези от края на юни 2023 г. Инфлацията продължава да отслабва, като прогнозите на икономистите на банката са да достигне 5.9% в края на тази и 3.4% в края на следващата година. Докато големите базови ефекти, предизвикани от миналогодишния скок на цените на енергийните суровини, постепенно се изчерпват, успокояването в цените на основните суровини и подобреното функциониране на глобалните вериги на доставки, се очаква да доведе до намаляване на инфлационния натиск в периода на прогнозата.

Икономистите на УниКредит Булбанк не променят и прогнозата си за левовите лихви. Отчетените през последните три месеца данни за лихвите по новоотпуснатите кредити и новодоговорените депозити сочат, че по-високите лихвени проценти в Европа продължават бавно да се пренасят към българската финансова система. И докато посоката на промяна на лихвите изглежда сигурна, темповете, с които тази промяна протича, остават трудни за прогнозиране.

Очаква се ръст на лихвите по ипотеките в лева

Експертите продължават да очакват увеличение на лихвите по ипотечните кредити в лева в края на тази и през следващата година. Засега икономистите на банката решиха да запазят прогнозата от юни 2023 г. за повишение на лихвени проценти по новоотпуснатите ипотечни кредити в лева средно до 2.7% през 2023 г., до 3.5% през 2024 г. и до 3.75% през 2025. В същото време лихвените проценти по вече отпуснатите ипотечни кредити в лева се очаква да нараснат с между 30 и 40 базисни точки през 2024 г. и 2025 г., когато икономистите на банката предвиждат края на ерата на свръхниските лихви по ипотечните кредити да приключи.

3e-news.net

✓ Цветелина Пенкова: Важно е България моментално да започне изграждането на два нови ядрени блока

"Когато се планира един такъв важен отрасъл като енергетиката, трябва да гледаме дългосрочно и последователно". Това заяви пред БНР евродепутатът от Прогресивния алианс на социалистите и демократите Цветелина Пенкова.

"Всичко превръщаеме във вътрешнополитическа борба. Това е много сериозен стратегически и дългосрочен проблем, който ние не можем да решим. Когато не можеш да решиш по-сериозният проблем - каква е енергийната стратегия и план за развитие на България, тогава се свежда до моменти, в които взимаме решения в последния момент, без необходимите обсъждания с всички засегнати страни", коментира тя.

Евродепутатът сподели, че напълно разбира протестите и необходимостта от това, че в един момент хората трябва да изразят своите искания и несигурност, която идва от страна на държавата. Нормално е те да искат дългосрочна визия и план за сектора, категорична бе тя. И напомни, че необходимостта тези териториални планове да бъдат завършени е от повече от 3 години:

"Това е едно изискване, за да получим едни средства от страна на европейските институции за регионите, в които има сериозна заетост и зависимост от въгледобивната индустрия. През 2019 г. България беше определена като вторият най-голям бенефициент по тези средства. Тук проблемът не са само исканията на хората, които са на улицата в момента.

Исканията не са едни 1,3 млрд. евро, които ще получат, но те искат да знаят каква е стратегията за развитие на сектора. Хората искат ясен план. Искат да знаят сроковете. Искат да знаят какви ще са необходимостите. Те искат ясно и сигурно енергийно бъдеще".

По думите ѝ това не са политически въпроси, а стратегически такива, които засягат националната сигурност и независимостта на българската енергетика.

"За да имаш стабилен енергиен микс, който гарантира достъпни цени, е необходимо да имаш сериозно количество базови енергийни мощности. Това са природен газ, въглища и ядрена енергетика. България е една от държавите в региона, която е била водеща по отношение на развитието на ядрената енергетика. България винаги е възприемана като държава, която се търси като експертиза".

ТЕЦ-овете, мините - това са стратегически обекти за нашата страна, посочи тя и добави: "Ние ще намалим зависимостта си, ще намалим техният дял в енергийния микс. Но да не забравяме, че когато говорим за стратегически обекти, ние не можем да очакваме изцяло откъсване от тях. Тези стратегически обекти никога не губят своята стойност".

"Има едни въглищни централи, ние трябва да намалим нашата зависимост от тях. Но те трябва да бъдат заменени - 40% от енергийния микс е значителен. За да го направим това, ние моментално трябва да започнем изграждането на поне 2 нови блока", смята евродепутатът.

По думите ѝ са необходими 2 нови работещи реактора до 2035 г. Те ще са допълнителни, които да заменят това, което взимаме от въглищните централи, посочи тя. Според нея след това в рамките на 30 години трябва да имаме 4 нови реактора. Евродепутатът отбеляза обаче, че развитието на един ядрен проект и пускането му в експлоатация трае между 12 и 15 години. Затова трябва да погледнем с какво разполагаме, подчерта тя и уточни:

"В АЕЦ "Белене" имаме изградена площадка. Там сме почти наполовина на този процес. Именно поради тази причина многократно настояваме, че това е проектът, който трябва да бъде развит".

Според нея проектът може да бъде подпомогнат от страна на Франция. Не са много държавите, които могат да произведат такова оборудване, подчерта тя. По думите ѝ обаче е нелепо да се отказваме от оборудване, което имаме и е изправно.

Когато говорим за енергийна ефективност, трябва да има нужните количества енергия, обясни още Пенкова пред участниците в конференцията "Be Renewable 2023".

За да се осигурят електроенергия на достъпни цени в рамките на ЕС, трябва да се определи откъде страната ни може да де сдобие с нея, добави Пенкова. Тя посочи, че за България базовите енергийни мощности са ключови, а допълващата енергия ще се произвежда от вятър и слънце. Трябва да се обърне внимание и на свързаността в Европа, за да може излишъкът на енергия от ВЕИ източници да се пренася там, където няма достатъчно. За балансиращите мощности може да се обсъди бъдещето на ПАВЕЦ "Чаира", смята още Пенкова.

Припомняме, че на самата ПАВЕЦ „Чаира“ в момента тече обследване дали може да бъде възобновена работата ѝ като енергиен обект. Части от турбините на хидроцентралата в момента са аварирани и се очаква мнение на международен екип от специалисти дали и как може да бъде възстановената работата на ПАВЕЦ-а.

✓ NextGenerationEU: България представя искане за изменение на плана за възстановяване и устойчивост

В петък България изпрати до Европейската комисия искане за изменение на своя план за възстановяване и устойчивост.

Искането на България се основава на необходимостта да се вземе предвид преразглеждането в низходяща посока на максималния размер на безвъзмездните средства по Механизма за възстановяване и устойчивост, от 6.27 милиарда евро на 5.69 милиарда евро. Преразглеждането е част от актуализацията от юни 2022 г. на коефициента на разпределение на безвъзмездните средства по Механизма за възстановяване и устойчивост и отразява сравнително по-добрите икономически резултати на България през 2020 г. и 2021 г. в сравнение с първоначално предвидените.

Предложеното от България изменение на плана, което сега ще бъде оценено от Комисията, засяга 17 инвестиции, включени в първоначалния план. Средствата за някои от тези инвестиции са намалени, като например инвестициите, свързани с енергийната ефективност на обществените сгради, националната инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници и модернизацията на болничните съоръжения. Три инвестиции са премахнати от плана, а именно тези в подкрепа на цифровата трансформация на „Български пощи“, изграждането на интермодален транспортен терминал в Русе и цифровизацията на управлението, контрола и ефективното използване на водите.

Сега Комисията разполага с до два месеца, за да прецени дали измененият план все още отговаря на всички критерии за оценка съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост. Ако оценката на Комисията е положителна, тя ще направи предложение за изменено решение за изпълнение на Съвета, за да бъдат отразени промените в българския план. След това държавите членки ще разполагат с до четири седмици, за да одобряват оценката на Комисията.

Повече информация относно процеса на преразглеждане на плановете за възстановяване и устойчивост можете да намерите в информационния документ, публикуван

на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/qanda_23_2489.

✓ Allianz Trade: Чувствителен риск от забавени плащания и лоши вземания има в 11 сектора от българската икономика

Чувствителен риск от забавени плащания и лоши вземания в 11 сектора от наблюдаваните 18 сектора от българската икономика отчита регулярният рейтингов доклад на компанията за кредитен риск Allianz Trade, съобщиха от компанията.

Мониторингът обхваща 18 сектора в 70 държави, като се използва методология на Allianz Trade с четири основни критерия – търсене, доходност, ликвидност и бизнес среда. Секторите се индексират от "зелено" за нисък, през

"жълто" за умерен, "оранжево" за чувствителен до "червено" за висок риск от забавени плащания и лоши вземания, обясняват от компанията. Докладът се изготвя на тримесечна база.

Според доклада за България, в "оранжевата зона" попадат секторите "Автомобилостроене", "Автомобилни части", "Строителство", "Транспорт", "Химическа индустрия", "Текстил", "Металургия", "Машиностроене и оборудване", "Транспортно оборудване", "Битови стоки и оборудване", "Търговия".

Подобрение спрямо миналата година у нас се отчита само за сектор "Енергетика", като той преминава към "жълтата зона" на умерен риск. Със същата оценка в България остават секторите "Електроника", "Производство на хартия", "Компютърни технологии и телекоми", "Фармацевтична индустрия", "Селско стопанство и хранително-вкусова промишленост". Единственият сектор у нас, който попада в "зелената зона" на нисък риск, продължава да е "Софтуер и ИТ услуги".

Рейтингът на Allianz Trade отчита в четири степени нивото на риск от забавени плащания в 18 сектора в 70 държави по света

На ниво държава Allianz Trade запазва рейтинга на България без промяна на B2 - "умерен риск" от забавени плащания и лоши вземания, се посочва в съобщението. Рейтингът на риск на "Алианц трейд" на ниво държави дава информация за степента на риска от забавени плащания и лоши вземания при осъществяване на сделки с компании, опериращи в съответната държава.

Оценката на Allianz Trade за риска от забавени плащания и лоши вземания по сектори на глобално ниво показва, че най-обезпокоителна е ситуацията в строителството, което единствено попада в червената зона на "висок риск". Основна причина за това са динамичните промени в средата – лихвите по кредити, цените на различни пазари и сегменти, новите изисквания и регулации за зелена урбанизация, навлизането на "умни" сгради, недостигът на квалифицирана работна ръка.

Повишен риск в световен план се индикира в секторите "Текстил" и "Металургия", въпреки че те все още остават в "оранжевата зона" на чувствителен риск. Най-стабилно е положението с разплащанията при компаниите от двата сектора, които са в "зелената зона" – "Софтуер и ИТ услуги" и "Фармацевтична индустрия". На географски принцип най-висок към момента изглежда рискът в различните сектори в Латинска Америка, отчита доклада.

Въпреки че засега на глобално ниво ситуацията се запазва сравнително стабилна, в доклада си анализаторите на Allianz Trade не изключват възможността до края на годината да се наложи понижаване на рейтинги на сектори в различни държави и на глобално ниво. Основна причина за това се очаква да бъдат сериозните предизвикателства пред компаниите на макроикономическо ниво. Сред проблематичните теми са осезаемото забавяне на икономическия ръст в световен мащаб до нивата от 2019 г., намаляването на приходите на бизнесите, увеличаването

на лихвите, приближаването на редица европейски икономики до ръба на рецесията, намаляването на обема на търговията заради преориентирането на потребителските разходи от стоки към услуги след ковид кризата.

"Въпреки че в България засега нямаме сектор, който да попада в "червената зона" на най-висок риск, ситуацията изисква повишено внимание от страна на бизнеса, особено за компаниите, които имат и външнотърговски отношения. Сериозните предизвикателства на макроикономическо ниво и забавянето на ръста в Европа, където са локирани голяма част от партньорите на българските фирми, е предупредителен сигнал те да обърнат още повече внимание на събирането на вземанията си", обяснява Камелия Попова, управител на Euler Hermes за България, вече опериращи под търговската марка Allianz Trade, цитирана в съобщението.

"Застраховката на търговски кредити остава един от най-силните инструменти за защита на бизнеса особено в контекста на възможна рецесия. Освен това като международен лидер ние можем да бъдем от помощ още на ниво превенция на лоши вземания и забава на плащания, защото разполагаме с много сериозна база данни за актуалното състояние на над 80 млн. компании по цял свят, които могат да бъдат действащи или потенциални партньори на български фирми", допълва тя.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Интересът към селското стопанство в центровете за професионално обучение расте

За да се внедри дистанционното обучение в процеса на работа в центровете за професионално образование, се изисква гражданите да имат дигитална компетентност, за да могат да извършват най-елементарните действия. Първото предизвикателство пред центровете, е повишаване на дигиталната компетентност на всички граждани, а на второ място - в рамките на обучението да се осъществяват достатъчно умения и изисквания от спецификата на професията. Това коментираха инж. Марияна Павлова, председател на Национална агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) и инж. Красимира Брозиг, главен секретар на НАПОО в предаването „В развитие“ с водещ Веселина Спасова.

Национална агенция за професионално образование и обучение е държавна институция, която е връзката между държавата и социалните партньори. Тя създава мост между потребностите на бизнеса и обучените лица в центровете за професионално обучение, които се ползват за пазара на труда.

Инж. Павлова коментира, че лицензираните центрове у нас са на много високо ниво. Документите, които се издават в лицензираните центрове са държавно признати документи за свидетелство за професионална квалификация за част от професии. *„Всеки един работодател би могъл да погледне с името, ЕГН -то на лицето, за да провери дали той реално е придобил тази квалификация или компетентност от професията.“*

Качеството на професионалното обучение има много измерители, допълни инж. Брозиг. От една страна качество от гледна точка на гражданите, които очакват след преминаване на квалификационен курс да мога да си намерят работа, която да е устойчива във времето, а заплащането да бъде адекватно. От друга страна очакванията на обществото и работодателите са да имат достатъчно квалифицирана работна ръка, която притежава необходимите знания и умения.

„Когато правим обучение, трябва да има достатъчно налична информация и в публичното пространство, и в медиите, за да може гражданите да имат възможност да направят своя информиран избор и в следствие да бъдат достатъчно взискателни към процеса на обучение.“, сподели инж. Брозиг.

Тази година се наблюдава засилен интерес и обучение към заварчиците (около 1250 лица), електротехници, електромонтьори. Засилен интерес има и в сферата на селското стопанство – до този момент и има обучени над 110 лица за пчелари, като в предишни години не се е отчитало такова желание.

В надградената информационна система на НАПОО има няколко добавени новости насочени към гражданите. В интернет страницата на системата има специална рубрика „За гражданите“, в която на достъпен език е обяснено какво представляват различните професии и специалности.

✓ Поскъпването на захарта удря африканските държави непропорционално

Покачващите се цени на захарта засягат някои от най-бедните африкански нации особено силно, принуждавайки семейства и ресторантьорски бизнеси да се откажат от употребата на съставката, която е основна за местното меню, пише Bloomberg. Разочароващите реколти от някои от най-големите световни производители доведоха цените на едро до най-високите си нива от повече от 12 години през септември.

Макар това да допринася за непрекъснатия инфлационен натиск в целия свят, африканските държави са особено уязвими на фона на голямата зависимост от вноса на захар и недостига на американски долари.

Потребителите в Руанда, Уганда, Кения и Танзания плащат едни от най-високите цени за захар от десетилетия, влошени от митата върху вноса, според данни на базирана в Найроби група за изследване на стоките Кулеа. С повишаването на цените на енергията и безработицата, нарастващите разходи силно безпокоят семействата, които се опитват да се изхранват сами. „Притеснението от по-високите цени не се усеща еднакво в целия регион, а се отразява най-силно върху по-бедните страни“, заяви Уилис Агуинги, ръководител на изследванията в Кулеа.

Цена на едро за внос на захар / Източноафриканските нации са силно засегнати от поскъпването на захарта

Захарта е основна съставка в местните хранителни обичаи, а също така се използва в сладкишите, които са част от мюсюлманските тържества. За много африкански домакинства "захарта остава един от най-достъпните източници на калории", според Кона Хаке, ръководител на изследването на стоките в ED&F Map. Нарастащите цени обаче, принуждават потребителите да харчат по-малко за безалкохолни напитки и да се откажат от захарта, която обикновено се добавя към чая и други напитки, споделя Агуинги. Компаниите също намаляват покупките заради слабото търсене.

„Минаха почти три месеца, откакто купих захар за закуска. Сега консумираме ориз сутрин, защото за цената на захарта може да закупим други подправки“, разказва Фатумата Конде, майка от Гвинея, която преди е слагала захар в оризовата каша и кафето си.

Разходите за приготвянето на "пуф-пуф" (популярна западноафриканска закуска от пържено тесто) - също се увеличили, което кара някои продавачи да намалят количеството захар, добавена към традиционната закуска. Ресторант в Камерун е сменил сервирането на чай и кафе с мед в опит да намали разходите. Според предварителните данни на Green Pool Commodity Specialists комбинираният внос на сурова захар от четирите най-големи страни вносителки - Нигерия, Алжир, Мароко и Египет, е намалял с 1% за осемте месеца до август в сравнение с миналата година и с 8% от нивата през 2021 г.

Основен пазар за захар

Търговците на стоки обикновено разглеждат континента като основен двигател на търсенето на захар. Африка има най-висок темп на нарастване на населението сред основните райони и делът на домакинствата със средни доходи се увеличава. Въпреки това само пет страни едва успяват да произвеждат достатъчно захар, за да задоволят търсенето, което я прави привлекателна дестинация за износ за други производители. Цената на захарта варира в зависимост от страната, от нейния капацитет за рафиниране и от разнообразието от захар, която внася, като някои страни са по-предразположени на колебания в цените, отколкото други.

Например северноафриканските страни като Алжир и Мароко обикновено консумират повече бяла захар и имат повече преработватели в сравнение с останалата част от континента, което им позволява да внасят по-евтина сурова захар на насипно и да рафинират на местно ниво. Регионите на юг от Сахара внасят предимно торбички с кафява захар и бяла захар от ниско качество, които се доставят с по-високи разходи от тези на едро.

Последните доклади показват, че консумацията на захар в Кения е спаднала с 42% между януари и юни тази година, което е индикация, че повечето домакинства или се отказват, или намаляват употребата на захарта, което до голяма степен се дължи на непоносимо покачващите се цени, споделя Сенатор Беатрис Акини Огола.

Правителствата от целия континент побързаха да окажат помощ. Кенийските политици отварят безмитен прозорец за внос на захар, за да покрият недостига и да овладеят цените. Кот д'Ивоар ограничи износа на захар до края на декември, за да гарантира вътрешните доставки, а угандийските служители също се сблъскват с натиск от производителите да намалят вноските мита.

Капитал

✓ Нов голям минус: бюджетът е с дефицит от 780 млн. лв. през септември

Септември е първият месец, в който държавните финанси излязоха на значителен минус. По предварителни данни на Министерството на финансите консолидираният бюджет е на дефицит от 780 млн. лв. или 0.4% от прогнозния БВП. Месец по-рано той беше близо до балансиран.

От ведомството на Асен Василев посочват, че се очаква в оставащите три месеца до края на годината бюджетното салдо да достигне планирания дефицит от 2.5% от БВП или 4.6 млрд. лв. А това означава, две неща - първото, че на държавата ще ѝ се наложи да излезе на дълговите пазари, а второто - че числовият критерий за дефицит под 3% от БВП за еврото (поне засега) ще бъде спазен. Но и че за три месеца държавата ще изхарчи с почти 4 млрд. лв. повече отколкото е събрала.

Данните за септември са предварителни и не са изчерпателни, но показват, че приходите растат с по-бавен темп от разходите. Общо те са 47.7 млрд. лв. или с 1.6 млрд. лв. повече спрямо септември 2022 г. (което е ръст от около 5.8%), докато разходите са за 48.4 млрд. лв. или с 10% повече спрямо година по-рано.

Какво влияе на минуса

От ведомството на Асен Василев посочват, че минусът през септември се дължи на планирани плащания за земеделците общо за 600 млн. лв. - половината от тях са изплатена държавна помощ "за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна" и други плащания към селскостопанските производители (за още 300 млн. лв.).

В края на септември обаче правителството взе решение Министерството на енергетиката да възстанови в държавния бюджет малко над 401 млн. лв., отпуснати за компенсиране на високите енергийни цени, както и за финансиране на фискални антиинфлационни мерки. Не е ясно дали този "приход" е отразен счетоводно сега или ще се види в изпълнението на бюджета през октомври.

Данъчните приходи растат с 10% към септември спрямо година по-рано, но темпът е по-бавен спрямо заложените за цялата година. В добавка неданъчните постъпленията в частта на помощите и даренията (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) - са по-малко със 700 млн. лв. спрямо септември 2022 г.

По-големият проблем са данъците

По-подробна картина за състоянието на финансите на държавата има към август. Най-проблемна е събираемостта на най-големия приходоизточник за бюджета - ДДС. Приходите от косвения данък са по-малко спрямо миналогодишните с почти 186 млн. лв. В същото време по план тази година държавата трябва да събере със 6.1% повече спрямо 2022 г. Или почти милиард отгоре.

Спадът се дължи изцяло на по-малко ДДС от внос. От Министерството на финансите посочват, че те намаляват с 16.3% (761.6 млн. лв.) спрямо август 2022. А част от обяснението е в по-ниските борсови цени на много от вносните суровини от трети страни както и спад в количествата внесени стоки (вероятно става въпрос за петрол и горива). Последното се вижда и в данните за събрани мита и митнически такси, които също са по-малко спрямо миналата година.

Влияние според финансовото ведомство оказва и възможността за отложено плащане на ДДС при внос в страната.

Има обаче ръст от постъпленията от ДДС при сделки в страната - с 10.8 % или към август събраният косвен данък е с 602.6 млн. лв. повече.

При другите данъчни постъпления има ръст спрямо 2022 година, но той е по-малък спрямо заложеното по план. Изключение са приходите от акциз, които се увеличават с 4.5% към август при очакван ръст за цялата година от 2%. Над половината от събраното е от цигари и тютюневи изделия.

✓ Инфлацията в еврозоната падна до най-ниското си ниво от две години насам

Инфлацията в еврозоната падна до най-ниското си ниво от две години насам през септември, показват данни на Евростат. Това е и първият признак, че действията на Европейската централна банка (ЕЦБ) за овладяване на повишаването на цените дават резултат, като вече се чуват призови и за пауза в повишаването на основния лихвен процент.

Повишаването на потребителските цени през миналия месец е 4.3%, което е значително под отчетените през август 5.2%. Това е и най-ниският показател от октомври 2021 г.

Инфлацията с изключение на храните, енергията, алкохола и тютюна спадна до 4.5% от 5.3% през август, което е най-голямото понижение от август 2020 г. Този показател се следи изключително внимателно от страна на ЕЦБ, като причината за това е, че тези три сегмента са най-променливи и може да замъглят реалната икономическа ситуация.

Тези данни вероятно ще засилят убеждението на ЕЦБ, че тя е повишила лихвените проценти достатъчно, за да свали инфлацията до целта от 2% до 2025 г. "Базовите ефекти изиграха ключова роля в обяснението на резкия спад на инфлацията, но числата също така предполагат, че основният инфлационен натиск става по-малко силен", каза пред Reuters Диего Искарро, ръководител на европейската икономика в S&P Global Market Intelligence. "Данните засилват мнението, че лихвените проценти вероятно са достигнали своя връх в настоящия цикъл на затягане", добави той.

Спадът на покачването на цените е широкообхватен, като всички категории са нараствали с по-бавни темпове, а цените на енергията са се понижали рязко за пети пореден месец. Отделен доклад показва, че цените на вноса в Германия - които са склонни да водят потребителските цени, тъй като Берлин доставя много междинни продукти и суровини от чужбина - записаха най-големия спад на годишна база от ноември 1986 г. насам.

От другата страна на Атлантическия океан

Данните от САЩ също засилиха надеждите, че най-големият скок на потребителските цени изчезва бързо. За годината до август показателят, който е основният индекс на разходите за лично потребление на Федералния резерв, се повиши с 3.9%. Това е спад спрямо август, когато бяха измерени 4.3%.

Според икономисти данните са по-значими от незначителното увеличение на общата инфлация до 3.5%. Причината за това са по-високите цени на петрола, като ако той се върне на предишните нива, цялостната картина би била по-добра.

Джейсън Фърман, професор от Университета в Харвард и бивш служител на администрацията, каза пред Financial Times, че данните за САЩ отбелязват "три недвусмислено добри месеца подред" за основната инфлация, която изключва енергията и храните. В бележки, публикувани в петък, Джон Уилямс - президентът на Федералния резерв на Ню Йорк, отбелязва, че ценовият натиск, макар и все още висок, е намалал. Той твърди, че централната банка на САЩ може да е "на или близо до пиковото ниво на целевия диапазон за лихвата на федералните фондове". Референтният процент е на 22-годишен връх между 5.25 и 5.5%.

Длъжностните лица не се ангажираха с необходимостта от ново увеличение на лихвения процент с четвърт пункт тази година. Поредица от възможни затруднения, които варират от задаващото се затваряне на правителството до предстоящото изтичане на програмите за помощ от епохата на пандемията, сега се стоварват върху най-голямата икономика в света. Според анализатори това затвърждава залозите сред пазарните участници, че Фед наистина е приключил с повишаването на разходите по заемите.

Служителите на Фед обаче са категорични, че ще трябва да задържат лихвените проценти на високи нива за дълго време. В противен случай контролът над повишаването на цените може да бъде изпуснат и отново да видим значителен скок.

[Cross.bg](https://cross.bg)

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, "Денят започва"

- Тема: Справедлив ли е преходът на възгледните региони, заложен в териториалните планове? Гост - Отговаря министърът на околната среда и водите Юлиан Попов
- Тема: Следим и протестите на миньори и енергетици на възлови пътни артерии в страната
- Тема: Задължително ли е действието на Истанбулската конвенция у нас и как ще се прилага? Гости - Докторът по конституционно право Борислав Цеков и експертът по право на Европейския съюз доц. Христо Христов
- Тема: Две донорски ситуации за 24 часа у нас. Гостуват ни лекарите, направили трансплантациите; Гости - проф. Ивелин Такоров и доц. Васил Михайлов от ВМА

БТВ, "Тази сутрин"

- Вторник сутрин в „Тази сутрин“ предизборната надпревара започва!
- Сблъсък на идеи и послания в ефира на bTV
- Утре в 8 ч - Битката за Благоевград!

Нова телевизия, „Здравей България“

- Тема: Ще се разбере ли правителството с протестиращите миньори и енергетици за бъдещето на въглищните централи?; Разговор със заместник-министъра на енергетиката Красимир Ненов.
- Тема: Изборът на България: Новите кметове -; Защо Вили Лилков влиза в надпреварата за кметското място в столицата?
- Тема: Как заради разследване родители не могат да погребат дъщеря си над три години и поискала ли е столична болница близо 27 хиляди лева от тях, за да върне тялото?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Издирван за убийство у нас арестуван в Нидерландия, но пуснат заради дефект в закон, за които депутатите нямат време

в. 24 часа - 3 закона за пари от ЕС в енергетиката бавени фатално, ако не ги приемат, кабинетът може и оставка да хвърли

в. 24 часа - 1150 искат да управляват София, петима се борят за едно място в местния парламент

в. Труд - Бюджетът продънен, няма пари в хазната

в. Телеграф - Прокопи от Наглите вече е свободен

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Защо липсват лекарства? Трима министри - действащ и бивши, видяха четвърти като помагач на "фармамафията"

в. 24 часа - С масова екоакция варненци искат да купят медицински хеликоптер

в. Труд - Пламен Данаилов, ИТН, бивш зам.-енергиен министър: Без въглищните централи България губи своята независимост на енергийната карта

в. Телеграф - Малки корекции по конституцията между четенията

в. Телеграф - Европа на €100 разстояние

в. Телеграф - Вдигат данъчното бреме за банките

Водещи интервюта

в. 24 часа - Андрей Новаков, евродепутат от ГЕРБ, редник първи клас: И месец казарма е място за размисъл на мъжа между 25 и 40 г.: империите са се срутили, когато армията им е била от чужди наемници

в. Труд - Пламен Киров, професор по конституционно право: Опозицията в парламента може да блокира конституционната ревизия

в. Телеграф - Финансистът Евгений Кънев: Политиците дълго криха ИСТИНАТА ЗА ТЕЦОВЕТЕ

Водещи анализи

в. 24 часа - Бой по всеки, които лайкне Хекимян

в. Труд - Крушата невинаги пада под дървото

в. Телеграф - МАЛКА НОЩНА (КЮЧЕКЧИЙСКА) МУЗИКА

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bq.org/bq/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив